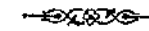

ΙΟΥΛΙΟΣ 1873. — ΤΕΥΧΟΣ ΜΖ'.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου καὶ
τινες βιογραφικαὶ σημειώσεις τῶν Ἀρχιεπι-
σκόπων αὐτῆς.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 275).

Δι' Ἐλλειψιν τῶν ἀναγκαίων πηγῶν μένουσιν ἡμῖν ἀγνωστα κατ' ἀρχίβειαν τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν Κύπρῳ γινόμενα, περὶ ὧν διαλαμβάνουσιν αἱ ἀνωτέρω παρατεθεισαὶ ἐπιστολαί, καθὼς καὶ κατὰ πόσον ἐπέδρασε σωτηριωδῶς εἰς τὰς δεινάς ταύτας περιστάσεις τῆς Κύπρου ἢ τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας ἀνάμιξις. Ἐκεῖνο δὲ δυστυχῶς καταραίνεται μένον ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ὅτι ὁ τότε πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἰωακείμ, ἐλαυνόμενος ὑπὸ φιλαρχίας, οὐχὶ ὡς ποιμὴν, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς λύκος, ἔστις κατὰ τὴν παροιμίαν εἰς τὴν ἀνεμοζάλην χαίρεται, δραξάμενος τῆς εὐκαιρίας ἐμμηχανάτο πάλιν νὰ διεκδικήσῃ ἐπὶ τῆς Κύπρου ἀνύπαρκτα δικαιώματα καὶ ἐνερευόμενος ὅτι ἤδη ἐπέστη ὁ καιρὸς νὰ κατορθώσῃ αὐτὸς εὐκλόως ἔτι οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθησαν μετὰ τσαύτας προσπάθειάς νὰ κατορθώσωσιν, ἐπεκαλεῖτο πρὸς τοῦτο λίαν ἀφελῶς καὶ τὴν τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας συμμαχίαν, καὶ οὕτως ἀντὶ διορ-

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεύχος ΜΖ').

ούσεως ἐπηύξανε μᾶλλον τὴν ἀνωμαλίαν τῶν αὐτῶν πραγμάτων. Ἀλλ' ὁ Ἀλεξανδρείας, ἱεράρχης περσιτισμένος καὶ ἄξιος τῶν Ἀποστόλων διαδοχός, γινώσκων ἄριστα τὴν ἐκτουῦ ἀποστολὴν καὶ μέχρι τίνος ἡ κανονικὴ δικαιοδοσία ἐκάστου πατριάρχου διήκει, οὐ μόνον δὲν παρεύρηθη ὑπὸ τοῦ ἀφελῶς Ἀντιοχείας ἀλλὰ καὶ ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ὡς εἰκὸς διὰ τῆς διδακτικωτάτης καὶ ἐνταῦθ' ἀπῆλυτοῦ ἐκείνης ἐπιστολῆς τῆς 5 Σεπτεμβρίου τοῦ 1600, ἥτις, καὶ ἂν μὴ ἐσώζοντο μέχρις ἡμῶν οἱ τὸ αὐτόνομον τῆς Κυπριακῆς ἐκκλησίας κατακυρώσαντες συνοδικαὶ κανόνες, ἦτο ἱκανὴ καὶ μόνη νὰ δικαίωσῃ τὴν αὐτονομίαν ταύτην ἐν περιπτώσει πάσης κατ' αὐτῆς ἐπιβουλῆς.

Ἀπορίας δὲ ἄξιον εἶνε τίνας ἔθενεν ὁ πατριάρχης Μελέτιος ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, προκειμένου περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Κύπρου, δὲν ἀπετάθη καὶ πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἐπισκόπους, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὰς κοινότητας Λευκωσίας, Ἀμμοχώστου καὶ Λεμεσοῦ. Ἀλλ' ἂν ἐν ταῖς ἀνωμαλίαις ταύταις ἐνείχοντο, ὡς εἰκάζομεν, καὶ οἱ αὐτῶν ἀρχιερεῖς, τότε εἶνε εὐεξήγητος καὶ εὐλόγος ἡ διαγωγή αὐτῆ τοῦ πατριάρχου Μελετίου.

Μεσοῦντος τοῦ 12' αἰῶνος, ἄλλαι πάλιν διενέξεις καὶ σκάνδαλα ἔλαβον χώραν ἐν Κύπρῳ μεταξὺ τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ. Τοῦτου ἕνεκά τινες τῶν Κυπρίων ἀνεφέρθησαν ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, πατριαρχεύοντος Ἰωαννικίου, ὅστις ἀκροατῆμενος αὐτῶν ἐπὶ συνόδου κατέκρινε τὴν διαγωγὴν τῶν ἐπισκόπων καὶ πρὸς πᾶσιν τῶν διενέ-

ξων και σκανδαλων απήθουνε συνδοκίον γράμμα προς τους διακρομένους και προς πάντας τους εν Κύπρω ορθόδοξους κληρικούς τε και λαϊκούς, επιτιμών τους υπερβάνοντες τα υπό των Ιερών κανόνων και του αρχαίου έθους διαχρησισμένα όρια, νουθετών δε και διορίζων αυτούς επιτακτικώτερον τα όρια της κανονικής αυτών δικαιοδοσίας σχετικώς προς τον αρχιεπισκοπον. Έκ του γράμματος τούτου γίνεται δήλον ότι οι εν Κύπρω μητροπολίται είτε ες άμβωσίας είτε ες άκράτου φιλοδοξίας ήξιουν να εκτελέσωι και αυτοί εν τη ιδιαιτέρη του αρχιεπισκόπου έπαρχία, ότι ο αρχιεπίσκοπος εν ταίς έκαυτών, ύσκαει ήσαν Ιστίμοι αυτώ, και ως εκείνος εν ταίς προς αυτούς γράμμασιν έστω και αυτοί εν τοίς προς εκείνον να προγράφονται και να υπογράφονται, ως σημειοί που ο τότε εν Κύπρω Ιεροδιδάκταλος Έρρακιμ ο Αθηναίος, μηδ' εκ του όνόματος τουλάχιστον διακρίνοντες την μεταξύ αυτών και του αρχιεπισκόπου διαφοράν.

Το ειρημένον συνδοκίον γράμμα, έξελθόν εκ του εν τη Αρχιεπισκοπή κώδικος των υπομνημάτων και παραβλήθην προς το πρωτότυπον, εξέδόθη εν έτει 1750 υπό του τότε μέν Ιεροδιδάκταλου εν Κύπρω έπειτα δε πατριάρχου Ιεροσολύμων χρηματίσαντος Έρρακιμ του Αθηναίου. Δέν νομιζόμεν δε παντεπικον άσπου να παραβίσωμεν αυτό και ήμεις ενταύθα ως Ιστορικόν έγγραφον, και τοι δέν επιδοκιμάζομεν καθ' ολοκληρίαν το λίαν δεσποτικόν αυτώ ύφος, όπερ ήν σύνηθες και αναγκάσιον έσως και τα τότε χρόνους εκείνους. Ίδου αυτό.

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ ΕΛΕΩ: ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
Ν Ε Α Σ Ρ Ω Μ Η Σ,
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ. (α).

Μακροβιότατε Αρχιεπίσκοπε πάσης Κύπρου της Νέας Ίουστινιανής (β), εν Αγίω Πνεύματι αγαπητέ αδελφέ και συλλειτουργέ, Ιερωτάτοι Αρχιερείς, τιμιώτατοι Κληρικοί, εὐλαθεύτατοι Ιερείς, χρησιμώτατοι άρχοντες, και οι λοιποί Θεοσεβείς Χριστιανοί, χάρη ειη υμίν, και ειρήνη παρὰ Θεού. Ουδέν που φιλοδοξίας κάκειον πέφυκεν, οὐδ' όσοντε και οίον κακόν εἶναι δυνατόν. Ίπειδή και κατά της ιδίας αυτών των έχόντων Σιωτήριος στρατεύεται. Ηγάπηται γάρ φησιν ο Κύριος την δόξαν των ανθρώπων μάλλον, ήπερ την δόξαν του Θεού. Αυτή Θεσμών περιρροει Θείων, Κανόνες πατέρι Πατέρων, νόμων Ιερών διγρωφεί, τάξιν ανατρέπει, των όντων το κάλλιστον τάξη γάρ τότε τε κάλειο το πᾶν ο Ξυνοδικός Ξυνοστήσεν, ήτε παντέφορος αυτού διακρατεί, και διακυβερνά πρόνοια, και τάξειως άνευ

(α) Οι πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως συνελθόν να επιγράψουσι τον τίτλον αυτών εν τοίς προς τον αρχιεπίσκοπον Κύπρου γράμμασιν αυτών, ως φαίνεται και εν τῷ παρόντι. Από τινων δε έτών, επί του αρχιεπισκόπου Αλακαρίου γενόμενης πλαγίως παρατηρήσεως, έπαυσε το έθος τούτο ενλόγιως κριθέν ως άνάρμοστον.
 (β) Ο Κύπρου τιλοφορείται ανέκαθεν « μακροβιότατος Αρχιεπίσκοπος νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου» ενταύθα δε σόγι υσθώς επιγράφεται το « νέας Ιουστ.» ως επισημύση εις το «πάσης Κύπρου» και όσα την προετίσαν σημείωσιν σελ. 104.

όλων υποστατή ουδέν, έπου γε και λυομένης, ζω και κάτω πάντα φέροίτο μάλιστα. Ταύτης ούν δή τινες των φιλοδοξών μηδένα πύμπαν λόγον ποιούμενοι, καταπατοῦσι μέν αυτήν, εν πολλοίς μέν και διαφόροις τόποις, μάλιστα δε ως ανήνεχθη τη ήμετέρη Μετριότητι επί Συνόδου, υπό των από της ήμετέρας παραγενομένων έπαρχίας, της περιήμου ημιλί νήσου των Κυπρίων, εν αυτή δή, και εξέχως οι προύχοντες του εκείσε Ιερατεύου, προσάσει δήθεν φιλαδελφίας, ως κοινά τα των φίλων, το δ' αληθές επί' όλιγωρία της σής Μακροβιότητος, και εν προσχηματι χρηστολογίας, τη προσβολή της φιλαδελφίας, το άμύχανον διαφείρουσι καλλος της πανάρχου Έκκλησίας, της ήραπημένης του Αεσπέτου ήμών Χριστού περιστεράς, και πάσας τάς αυτης Θεοσεβείας, και ουδέν έστιν ο δύναται το φίλαρχον αυτών επισχύν και κρατήσαι, άλλά παρὰ τους Έκκλησιαστικούς Θεσμούς και Κανόνες των Αγίων ήμών Πατέρων, ταίς άλλων επιβαίνοντες ένορίας, χωρίς της των έπιστακμένων αυταίς γνώμης, Ένεργούσιν αυθαδώς, α και εν ταίς αυτών παροικίαις, και τους μέν Αδελφούς αυτών λυποῦσι, τους δε νόμους πατοῦσι, παραβαίνουσι δε και τάς Ιερὰς των Αγίων Πατέρων παραδόσεις, και εις ουδέν εξ ών όρωσι δεικνύουσιν ήγείσθαι, και των εκ του λαού, οὐκ όλιγους σκανδαλίζουσι, παρακούοντες και μη εφίπτοντες την άπειλήν του ειπόντος, ουαί τῷ σκανδαλίζοντι ένα των μικρών τούτων, και μάλιστα οι όφελοντες ύπδβαιγμα είναι των άλλων, και των Έκκλησιαστικῶν και πατρικών νόμων ακριβείς ότι μάλιστα ύπάρχειν φύλακας. διάτοι ούν δη τούτο, ή Μετριότης ήμών, ως φροντίδα έχουσα πσών των κατά μέρος Έκκλησιών, της Ανατολικής καθ' ήμᾶς του Χριστού Αγίας Έκκλησίας, οὐκ ανεχομένη επί πολυ παρορῶν ταῦτα, και τὰ ξρια α έθεντο οι Πατέρες ήμών μεταφέρειν και καταπατείσθαι: επειδή οὐκ αυτοί καταφρονούνται, άλλ' ο τούτους επί τούτο κινήσας, ο γάρ φησιν « σιν υμᾶς άθετών, έρε άθετεί, και ουχ υμεις έστε οι λαλούντες » άλλά το Πνεύμα του Πατρός ήμών του εν τοίς Ούρανοίς, ήθίληρος τάς καταχρήσεις ταύτας, και άτάκτους παραδόσεις παντελώς εκκόψαι, ώστε μηκέτι γίνεσθαι.

Διό Συνδοκίως της ήμών μετριότητος προκαθημένης, συμπαραδρευόντων αυτή και των Ιερωτάτων Μητροπολιτών και υπερτίμων, των εν Αγίω Πνεύματι αγαπητών αυτης Αδελφών, και συλλειτουργών, εντιμοτάτων Κληρικῶν, χρησιμωτάτων άρχόντων, και πολλών άλλων παρευρεθέντων Φιλοθίων Χριστιανών, των κατά πνεύματιών αυτης αγαπητών, και λόγων οὐκ όλιγων περι των ρηθέντων (1) καταχρήσεων γεγονόντων, τείως έδοξε, τη ήμών Μετριότητι, και κοινή άπκσιν ορισθῆναι ταῦτα, και γραφῆναι, τοῦ μηκέτι γίνεσθαι τα τοιαῦτα. τούτου χάρην απαλειψτων μενόντων των προνομίων της αγιωτάτης Αρχιεπισκοπής της ήμετέρας Μακροβιότητος, άδελφικώς βοηθούμεν, και Συνδοκίως άποφαινόμεθα, εν Αγίω Πνεύματι, να μηδέις από του νῦν, άρ' ού άκούσει των παρόντων Συνδοκίων ενταλμάτων, τολμήση τι τοιοῦτον διαπραξέσθαι, ούτε των αυτών Θεοφιλεστάτων Έπισκόπων, ούτε των Ευλαβεστάτων Ιερέων, άλλ' εντός των οικείων όρων έλαστον ίστασθαι.

(1) Σ. Σ. Το έγγραφον τούτο άνεγράφη πιστώως.

έναν δε τις των Ιερέων από της έκαυτου μεταδίκη εις έτέρων, δεί έκαυτον επιδεικνύναι και τα συστατικά αυτου, τῷ κατά τόπον πρωτεύοντι, και ούτω τα Ιερατικά μετά θελήσεως αυτου εκτελείν, όμοίως και εκαστον των Θεοφιλεστάτων Αρχιερέων δεί όρξην, να μη γίνωνται συγγήσεις και ταραχάι εν τη πανομήμῳ του Χριστού Νύμφη Έκκλησίᾳ, εν η την έκαυτου άφήκεν ειρήνην, επί δε τούτοις, τους εν τη λαμπρῃ πόλει της Λευκωσίας τυχόντας Ιερωτάτους Αρχιερείς, όποιοι και όποικουοῦν αν δη ποτ' ειρησαν προνομίων, οι Ιερείς εν ταίς έκαυτων Έκκλησιαίς τιμάτωσαν, ως και ταύτη τη βασιλίδι των πόλεων αγαπή γίνεσθαι, ης το έθος χρη πανταχού κρατείν κατά τους Έκκλησιαστικούς Θεσμούς, ήτοι άφείτως, ίστασθαι αυτους εν τη πρώτῃ τάπῃ μετά των Αρχιεπισκοπικών Θρόνων, θυμιάτωσαν αυτους τριών άπλαίς ευθείαις, άλλ' ού σταυροειδώς. Εν τη εισόδῳ του Ευαγγελίου μετά το τελέσει την εισόδον ευχρη ο Ιερεύς εν τη μέσῃ της Έκκλησίας, άπτω εις τον Αρχιερέα και διδοτω αυτώ ασπασκοθαι το Ιερόν Ευαγγέλιον, και πάλιν εν τῷ μέσῳ έρχέσθω, και εκφωνείτω τό Σορία όρθοί, εν δε τη Μεγάλη εισόδῳ, τοσοῦτον διακρίτω το στόμα, όσον αυτον άκούειν, και λεγείτω, μνησθαίη Κύριος ο Θεός της Αρχιερωσύνης σου. Θέλων δε των φρικτών μεταλαβείν Μυστηρίων ο Αρχιερεύς, εν τῷ Θυσιαστήριῳ ένδον φορείτω, και μεταλαμβονέτω πρώτος, άλλ' ού μεταδιδοτω τῷ Ιερουργούντι, το δε αντίθωρον πεμπέσθω αυτώ εν η ίσταται τόπῳ, και λαμβανέτω, ειτα προς τον Ιερέα επανακαμπέτω, και ο Ιερεύς τῷ καθ' διανεμέτω εν δε τῷ εξέρχεσθαι, προηγείσθω πάντων ο Αρχιερεύς, και πλην τούτων, μηδέν οι Ιερείς αυτοίς νεμέτωσαν, ειδή τις εύροθῆ, πλέον τι τούτων διανεμών, άργος έστω επί χρόνους τρισί πάσης Ιεροπραξίας, καταφρονών δε της άργείας, και άφρωτιμένος, ως τελεία καθιρέσει ύπόδικος τοίς δε τιμωτάτοις αυτόθι Κληρικοίς της ήμετέρας αγιωτάτης Αρχιεπισκοπής διακατόμεθα, έπου δ' αν τύχουσι, μη έξῆ τους Ιερωτάτους Αρχιερείς, οι πλέον τούτων των ρηθέντων αυτου δύναμιεν, άλλά συστέλλειν αυτους αυτοίς, και ού κωλύουσιν όση δύναμις, ίστωσαν έκαυτους επιτιμῳ περιπεπωκότας αλύτῳ, και του ίδιου εκπαιτωκότας αξιωματος. Προς τούτοις δε διοριζόμεθα εξαποφάσεως, και τοίς Θεοφιλεστάτοις Αρχιερεῦσι, και άπαγορεύομεν, μη πλέον των διαταχθέντων ζητείν, άλλ' αρκείσθαι εις και οι εν ταύτη τη βασιλίδι αρκούνται Αρχιερείς, και μητε εισερχόμενοι εις την Έκκλησιακήν ζητείν ψάλλεσθαι τι, ούτε ράβδον κατέχειν, άλλ' ουδέ εἶω, εν γάρ μένη τη αυτών Έπαρχία ταῦτ' εἶσστιν, ούτε τον λαόν ευλογείν, ούτε παρ' αυτου καιρόν τον Ιερέα λαμβάνειν, ούτε παρ' αυτώ εισοδεύειν, ούτε το ειρήνη πᾶσιν εκφωνείν, ούτε σταυροειδώς θυμιάσθαι, ούτε τον θυμιώντα ευλογείν, ούτε φανερώς, ούτε κρυφίως, ούτε το αντίθωρον διδοῦναι, ούτε οι όλων των εν τη ιδία Έπαρχία προσηκόντων αυτοίς ως Αρχιερεῦσι και ταῦτα μέν άπόντος του αυτών Μακροβιότατου Αρχιεπισκόπου, παρόντος δε πολλῶν μάλλον μηδέν όλων τολμήτωσαν τι σρατερίζεσθαι Αρχιερατικόν, πλην της παρ' αυτῷ στάσεως, θέλοντος δε μετ' αυτών Ιερουργήσαι, κερκαγγέλλομεν μηδένα παντάπασι τολμῶν οίωθήναι τρόπον, των Αρχιερέων, πλην ειμή τυχόν τύχει τις των άγι-

ωτάτων Πατριάρχων, μετ' αυτου καιρόν λαμβάνειν, και όμοῦ τάς Αγίας ασπάζεσθαι εικόνας, άλλά μόνον τον Μακροβιότατον αυτών, οῦ λαμβάνοντος καιρόν, δεί πάντας ίστασθαι εξω των αυτών στασιδίων μετά δε το τελέσει τον ασπασμόν, και τον λαόν ευλογήσαι, και επί της εν τῷ μέσῳ καθισθῆναι καθέδρας, τότε φοιτῶν τους Αρχιερείς ανά βύο, και λαμβάνειν καιρόν παρ' αυτου, εισιόντας εις το Θυσιαστήριον ένδύεσθαι, έπειτα τους Ιερείς, ειτω τους δικίκους, και ουδέν όλων πλέον τι έχειν των Ιερέων τους Αρχιερείς εν ταύτη Ιεροτελεστία, ειμή τα περιδόλαια, και το προηγείσθαι, και αυτῷ συγκαθίεσθαι.

Θέλοντι δε επισκέψασθαι άπασαν την Αρχιεπισκοπήν, πάντα δύνασθαι φάμεν ανά πάσαν την Νήσον, ως και εν αυτή τη πόλει της Λευκωσίας ενεργείν μηδένος εναντιουμένου το σύνολον η δει πάντας πείθεσθαι, και ως Πατέρα αυτών τιμῶν, και υπαίτειν, και αιδείσθαι, και μηδέν μηδένα πύμπαν αντιπράττειν, η παρακούειν των νουθετημάτων αυτου, ειδοτα έκαυτον αλωνίου τευξόμενον κρισεως και τοσοῦτω μάλλον, έσον και προς τους εξω τινες καταφύγοντας ζημιούσι την αυτών Αγίαν Μητέρα Έκκλησιακήν, απολακτικόντας τάς νουθετήσεις ως ήμίνοι, άγνωστον, ότι ο ύψηλότατος ήμών και Οικουμενικός Θρόνος, φροντίσει κάλεινω, και τους άπειθείς τιμωρήσει, να γένωνται ευπειθείς τα γάρ Αρχαία Έθη κρατείσθαι, η εν Νικαία Ιερά διακαλεύεται Σύνοδος, έθος δε Αρχαίον, τον Αρχιεπίσκοπον, Έπισκόπων είναι Αρχιεπίσκοπον, και μη τα αυτά εκείνοι αυτους δύνασθαι, κατά πάσαν την Αρχιεπισκοπήν ενεργείν άλλ' εκαστον εντός των οικείων ίστασθαι όρων η γάρ αρχή, τινών, ών έργον, και δύναμις, και προνόμιον, ου τα αυτά τη αρχῆ, εκεί οὐκ όνομα μόνον έστι δικαίον, τό Αρχιεπίσκοπος, άλλά και πράγμα, να μη άταξία, και άναρχος πολυαρχία η εν τη Αγία Έκκλησίᾳ, αισχρόν γάρ εν μέν ταίς σωματικίς μη πολλούς ποιείν τα του άνδρος τη αυτῷ συνευεγγέμη, θάνατος γάρ επα-ειλείται τῷ τολμήσαντι και σωματικῶς, η ψυχικῶς, εν δε τοίς Πνευματικίς τούτο μη τηρείν, και μάλιστα τους Αρχιερείς: Εθον περκαγγέλλομεν αυτοίς άπασι, τη ήμετέρη ταύτη έμμένειν Συνδοκίῃ διαταγῆ, και το σύνολον μη παρενοχλείν, ειδή μη υπείξωσιν, άλλ' ευρεθῶσι τινι τούτων καταχρώμενοι των διαταχθέντων, και υπ' ουδένος κατασταλάσι, γνωστον έστω, ότι την ήμετέραν ως αν μάθωσιν υποστήσονται άγανάκτησιν, και εκκλησιαστικῶς, και εξωτερικῶς. έπει ο Θεός άνάιτιος, αιτία δε του έλομένου. Και χρη τους των πατέρων κανόνες πανταχού κρατείν, και τα έθωια των εκκλησιών πσών, και μάλιστα της καθ' ήμᾶς Μεγάλης εκκλησίας. ούτω ποιητέον υμίν πᾶσι, και μη άλλως εξ αποφάσεως. η δε του Θεου χάρη, και η ευχρη της ήμών μετριότητος, ειη μετά πάντων υμών. προστάξω η Μακροβιότης, του αναγνωσθῆναι το παρόν εν πάση τη Νήσῳ. α χ ν α.

Έν Μηνί Ιουλίῳ. Ίδικτιώσους, Δ'.
 Ο Ήρακλείας, Μελέτιος. Ο Εφέσου, Ιγνάντιος. Ο Κυζίκου, Άνθιμος. Ο Νικομηθείας, Κυρίλλος. Ο Νικαίας, Πορφύριος. Ο Ανθρηνουπόλεως, Νεόφυτος. Ο Βύρπιου, Δανιήλ. Ο Ακάριας, Παΐσιος. Ο Μηδείας Χριστοφόρος. Ο Διδυμοτόχου, Ιάκωβος

Διά τού γράμματος τούτου οι τότε εν Κύπρω Μητροπλίται περιωρίσθησαν εις τὰ κανονικά αὐτῶν ἔθρα καὶ ἔκτοτε ἡ διατύπωσις αὐτῆς τηρεῖται ἀκριβῶς μέχρι τῆς σήμερον.

Ὁ μόνον δὲ τότε ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις πολλαῖς περιστάσεσιν ἡ μεγάλη ἐκκλησία, ὡσαύτως ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐπικορίαν αὐτῆς, ὡς ἀδελφὴ θεῖα προνοία πατρῶν τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν πλείονα ἠθικῶν δυνάμιν κεκτημένη, παρεῖχε προθυμίαν ὡς καὶ ἀλλαγῶν οὕτω καὶ ἐν Κύπρῳ τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς ἀδελφικὴν συναιτιότητα. Τούτω καταφαίνεται καὶ ἐν τοῖς προσηρμοσθεῖσιν ἐπὶ τῆς ἐν Κύπρῳ φραγκοκρατίας, οὐχ ἦσαν δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐπομένοις, ὡς ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐν τῶν ὑπομνημάτων αὐτῆς μεγάλῳ κώδικι σωζομένων πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν γραμμάτων ἐξάγεται (α). Ὁ μόνον δὲ προσκαλεσμένη ἀλλ' ἔστιν ἑτα καὶ αὐθέρως ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν προνοοῦσα ἐν ἀνάγκῃ προέβαινε καὶ εἰς κανονικὰς καθαιρέσεις ἀρχιεπισκόπων καὶ πατριαρχῶν, ἔχουσα ὅμως πάντοτε συμψήφους καὶ τοὺς ἄλλοις πατριάρχας, ὡς ἐπαρῆε τοῦτο πρότερον μὲν ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθανασίου, ὕστερον δὲ ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νικηφόρου καὶ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Κυρίλλου τοῦ ἀνθίμου καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὅπως δεῖ.

Ἐνεῦθεν καὶ ὁ ῥηθεὶς ἀρχιεπίσκοπος Νικηφόρος, ἐπειδὴ γέρον ἦν ἀπατηθεὶς συνενομήσας Πατριεὶν τιμὴν ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καθαιρέσθαι καὶ εἰς Κύπρον ἐξορισθῆναι, καθήρηθη καὶ αὐτὸς καὶ δὲν ἐλύθη τῆς καθαιρέσεως ἕως οὗ, ἀπελθὼν αὐτοπροσώπως εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐξήτησε συγχώρησιν παρὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς συνόδου καὶ συγγνώμην τυχῶν, ἐπαγγέλλοις πάλιν εἶναι τὸν ἑαυτοῦ ἐραυτῶν καὶ ἐπισημάνοις διὰ πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν ἀποστολικῶν γράμματος πρὸς τοὺς ἐν Κύπρῳ ὀρθοδόξους τῆ 1672 γράμμενον, ἐν ᾧ μετα τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου συνυπέγραψαν καὶ οἱ πατριάρχαι Ἀντιοχείας Νεόφυτος καὶ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος.

Ἐν ἔτει 1668 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νικηφόρος συνεχρότησεν ἐν Λευκωσίᾳ σὺν ὁδοῦ των Κυπρίων ἐπισκόπων καὶ πολλῶν ἄλλων

(α) Ἐν τινι γράμματι τοῦ πατριάρχου Πατριῆλ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Κρόσανθον φέροντι χρονολογίαν 1784 εἰς ἡ γράμμενον καὶ τὰ ἐξῆς «ἔθος ἀρχαίων καὶ ἔργον τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας τὸ οἰκουμένικόν αὐτῆς ἀξίωμα ἐνδεικνυμένην ἀντικειμένεσθαι μὲν προθύμως πρὸς τὰς χάριτας τῶν ἀπανταχοῦ ἐκκλησιῶν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἐξομαλίσεν δὲ καὶ διευθύνει πρὸς τὸ δικαίον, εἴτε κατὰ παρεκτροπὴν τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν νόμων, καὶ ἀεστραμμένως ἔβη γέννησέν, καὶ τοὺς τῆς τοικύτης παρανομοῦ πράξεως ἐργάτας καὶ αὐτοπροσώπως τιμωρίας καὶ παιδείας ταῖς προσηκούσας καθυποβάλλει κτλ.» Ἐν ἄλλῳ δὲ γράμματι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Προκοπίου ἐκδοθέντι τῆ 1785 φέρονται ταῦτα «ὑπερ ἐπὶ τῶν στόλων ὁ ἐπὶ τοῦ μεγίστου τῶν πλοίων στόλαρχος, οὗ τῆς ἰδίας μόνης ἐπιμελεῖται εὐπλοίας καὶ σωτηρίας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ παραπλέοντα πλοίαρῖα τε καὶ ἐραυτῶν ἀνηκεῖται τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ βοηθείᾳ... ὡσαύτως καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία οὐ μόνον τῶν καθ' ἑαυτὴν φρονεῖ παροικίων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς πατριαρχίας καὶ ἀρχιεπισκοπὰς παροικίας προχείρους πάνυ τὰς ἐπικουρίας παρεῖχε καὶ ἀνευλίθη, εἴποτε τυχόν αὐτῆς ἀπειθεῖται... κτλ. (κώδικι τῶν ὑπομνημάτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς σελ. 90 καὶ 98).

ἱερῶν καὶ κληρικῶν καὶ καταδύσασε τὰς πλάνιας τῶν Καθολικῶν. Τὰ πρακτικά τῆς συνόδου ταύτης κηθὺς καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς συνέταξε ὁ ἱερομόναχος Ἱλαρίων ὁ Κιγιάλας, ὁ διαδεχόμενος τὴν ἀρχιεπισκοπὴν μετὰ τὸν Νικηφόρον, καὶ παρέδωκε τοῖς Καπουκίνοις πατράσιν, οἵτινες ἀπέστειλαν αὐτάς εἰς τὴν Γαλλίαν, καθὰ λέγει ὁ Λεκουίνος, καὶ ἐξέδωκεν Λατινιστὶ ἐν τελεῖ τοῦ Β'. βιβλίου (de perpetuitate fidei eucharistico) (α).

(α) Τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἀπαράλλακτως ὡς συντάχθησαν ὑπὸ τοῦ Ἱλαρίωνος εἶραμεν εὐτυχῶς ἐν τινι χειρογράφῳ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μεταγεγραμμένης ἐν ἔτει 1743 ἐξ ἰδιοχείρου τοῦ Ἱλαρίωνος, καθ' ἣν φέρεται σημειῶσιν τὸ εἰρημένον χειρόγραφον ἐξ οὗ μεταγράφαντες αὐτάς καὶ ἡμεῖς παραθέτομεν ἐν ταῦθ' ἀπαράλλακτως μετὰ τῆς προσηρμοσμένης ἐκεῖ σημειώσεως τοῦ ἀντιγραφῆως, ὅστις κατὰ τὸν ἱστοριογράφον τῆς Κύπρου Κυριακὸν (σελ. 362) εἶπε Παύλας ὁ τότε μὲν ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς βραδύτερον δὲ γενόμενος ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου.

Ἰδοὺ το ἀπαράλλακτον ἴσον τοῦ χειρογράφου, ὅπως διέτελει μέχρι τοῦδε ἀνεύθετον. § «Ταῦτα τὰ καθυπογραφέντα κεφάλαια εἴρον ἐν τῇ σεκουλάκῃ τῆς ἀγιωτάτης ταύτης Ἀρχιεπισκοπῆς κατὰ τὸ α φ μ γ ο ν ἔτος ἐν τινι διασπαρμένῳ σημειώματι, ἰδιοχείρῳ ἡμῶν τοῦ αὐτοῦ κῆρ Ἱλαρίωνος, βεβαιώσας τοῦτο δι' ἰδίας αὐτοῦ ὑπογραφῆς.»

«Ἱλαρίων θεῖα καὶ τοῦ οἰκουμένικου Ἐθνίου χάριτι Ἰσπίσκοπος, μέγας τῆς αὐτῆς ἀγίας καθέδρας Θεολόγος καὶ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς ἐκκλησίας διδασκαλὸν ἕταρχος (*). Πᾶσι τοῖς ἐνευθεμένοις καὶ ἀναγινώσκαι μέλλουσι τὰ παρόντα γράμματα τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, διαδεδομένου, ὅτι τὰ καθυπογραφέντα κεφάλαια αὐτολεξεί ἀπογράφονται, ἐν τῇ Λευκωσίᾳ, τῇ περιήμῃ τῆς νήσου Κύπρου μητροπόλεϊ, γενόμενης Συνόδου, ὁγδοῆ ἀπριλίου τοῦ ἰσαμήνου ἔτους, ἐν τῷ τοῦ ἐνδόξου Ἀρχιεπίσκοπου Νάφ, προκαθημένου τοῦ μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου πάσης Κύπρου κυρίου κυρίου Νικηφόρου, συνεβραχθέντων αὐτῶν καὶ τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν τοῦ τε Πάφου κυρίου Μακαρίου, τοῦ τε Κύρηντας κῆρ Νικηφόρου, ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου κυρίου Γερασίμου, πρὸς τοῦτοῦς καὶ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, καὶ τῶν ἐξάρχων Ἀμμοχώστου, Ἀρσενίης, Κουρίου, Σόλων, πολλῶν τε καθ' ἡγουμένων καὶ ἀξιωματικῶν καὶ ἱερῶν ἢς αὐ πράξεις παρ' ἡμῶν καὶ αὐξάνονται καὶ φυλάττονται, ἢς περ μόνον τὰ κεφάλαια ἦτι τοὺς συνοδικοὺς ὅρους μετὰ τὴν διεδοικὴν ἐκείνων ἡμεῖς αὐτοὶ διδασκαλῶν ἀπεγραφόμεθα, ἐνευθεῖς ἐπιθεθέντων καὶ ἐκλειπαρῶν τῶν ὁμοιωτῶν πατρὸς Φραγγίλου τοῦ Ἀποβρισὰ καπουκίνοιο, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὡς ὑπεστρωται.

Ἐκ τῆς τοῦ α. κεφ. διδασκαλίας, Περὶ τῶν ἀγράντων Μυστηρίων. «Ὡς τε εἴτις εἶπει γόν ἐξ ἀληθοῦς ἱερῆς ἱεραουργομένου ἄρτου καὶ οἴνου μετὰ τὸ ἀγιασθῆναι (ρητοῖς τισιν ὑπὸ Χριστοῦ νενομοθετημένοις λόγοις) μὴ εἶναι αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ αἷμα οὐσιωδῶς καὶ πραγματικῶς τοῦ Θεοῦ καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἀλλ' ἢ τύπον καὶ σύμβολον, ἢ σώζεσθαι μετὰ τοῦ μυστηρίου τὴν οὐσίαν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, καὶ μὴ μάλλον ἐκεῖνα παντελῶς ἀπολείπεσθαι μετὰ τὸν ἀγιασμόν (μόνον ὑπερφύως σωζόμενον μετὰ τῆς ποσότητος, καὶ τῶν λοιπῶν συμβεβηκότων) ὡστε γίνεσθαι ἀληθῆ τινα καὶ ἀκριβῆ μετουσίωσιν, τούτῳ μετεσθῆναι πλῆρες τῆς προυπαρχούσης οὐσίας τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς ἄλλαν τὴν οὐσίαν τοῦ δεσποτικοῦ σώματός τε καὶ αἵματος. Ἦ μὴ οὐσίαν εἶναι λογικὴν κυρίως καὶ ἀανάγκαστον, ἱλαστήριον καθ' ἑαυτὴν τῶν ἀμαρτιῶν ζώντων ἐν μετανοίᾳ καὶ τεινεύτων ἢ μὴ θεῶν λατρευτικῶς αὐτὰ τὰ μυστήρια προσκυνεῖσθαι ὡς αὐτὸν τὸν ἐκ δεξιῶν τοῦ αἰωνίου Πατρὸς καθιζόμενον Θεάνθρωπον Ἰῆρον, ἀφραεῖκῶς κενεῖσθαι καὶ τοῖς τῶν ἀφραεῖκῶν ἐπιτελεῖσθαι ὑποκρίσθαι.

Ἐκ τῆς β'. κεφ. Περὶ Ἀρχιερωσύνης. «Ὡς τε τοὺς τὴν ἀρχιερωσύνην μὴ παρὰ Χριστοῦ νενομοθετηθῆναι λέγοντας, ὑπὸ τε τῶν παραλαβόντων εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς ἐπίσης μὴ (*). Περὶ τοῦ Ἱλαρίωνος τούτου ὁλοκλήρως ἀποκρίσθαι ἐν οἰκίῳ τόπῳ.

II.

Ἐπειδὴ οἱ κατὰ καιροὺς ἀρχιεπίσκοποι τῆς Κύπρου, ὄντες καὶ ἐπίτροποι τῶν Χριστιανῶν παρ' ἡτ' Ὀθωμανικῇ κυβερνήσει δυνάμει τῶν ὦν λαμβάνουσι βασιλικῶν διπλωμάτων (Βερατίων), λαμβάνουσι ἐνεργῶν μέρος καὶ εἰς τὴν διεξαγωγὴν πολιτικῶν τῆς νήσου ὑποθέσεων, διὰ τοῦτο πολλὰκις ψήφῳ κοινῇ τοῦ παμμινοῦ αὐτῶν ἀπεδύμενον εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν ὑψηλὴν Πύλιν καριστάμενοι ἀνέφερον αὐτῇ τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων τῆς νήσου καὶ ἐξηγοῦντο παρ' αὐτῆς ἢ τῶν τυχόν κκεῶς ἐχόντων πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν πραγμάτων τὴν διόρθωσιν ἢ τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἀρωγὴν αὐτῆς πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν ἐκ τῆς δυστυχίας, ἣν πολλὰκις ἔπασχον ὑπὸ τε τῆς ἐξ ἀνημονεύτων χρόνων κατ' ἔτος μαστιχοῦσης τὴν νῆσον πανιολέθρου ἀκρίδος καὶ ὑπὸ τῆς κατὰ καιροὺς ἐπισυμβαίνουσας αὐτῇ ἀνομβρίας, ἔνεκα τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ὑπέκλυτον εἰς ὑπέρογκα χρέη, καὶ πολλοὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ζήσωσιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν ἀπεδύμενον εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ ἔμειναν ἢ νῆσος τοῦ πλείστου μέρος τῶν κατοίκων αὐτῆς ἔρημος. Περὶ τούτου βεβαιώμεθα ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς νήσου, ἣτις ἀναγράφει πλῆθος τοιοῦτων δυστυχιῶν καὶ ἐρημώσεων ἐπισυμβασῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῇ νήσῳ. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς σήμερον ἐσμὲν αὐτόπται καὶ μέτοχοι ὁμοίων δυστυχιῶν ἕνεκα τῆς ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἐπικυραύσεως ἐν τῇ νήσῳ ἀνομβρίας.

διαδεδοσθαι ἢ μὴ διαδιδόσθαι ρητῇ τινι τελεταρχικῇ τάξει, ἢ ἀναγκαίαν μὴ εἶναι τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱεραρχίᾳ, ἢ τὴν ἱεραρχίαν χωρὶς ἐπισκόπου χειροτονίας τελεῖσθαι μόνῃ ψήφῳ ἢ ἐκλογῇ λαοῦ καὶ κλήρου, τοὺς τοιοῦτους αἵρεσεις ὑποδέχουσι κενεῖσθαι ὡς καὶ τὴν ἀρχαίαν τῶν ἀγίων ἀποστόλων παράδοσιν καταλύοντας, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διακόσμησιν ἀνατρίποντας.

Ἐκ τοῦ γ'. Περὶ τοῦ ἀγίου Μύρου.

Εἴτις ἔρα τὸ ἱερώτατον χροῖσμα μὴ ἐν κυρίως ὁμολογῇ τῶν ἐπὶ μυστηρίων ἐκ παραδόσεως τῶν Ἀποστόλων ἀπὸ τοῦ παρθεκτικῆς Χριστοῦ νομοθετηθέν, χροῖν τε προσφάτως καὶ ἀγιασμέν ἴδιον ἐκ τούτου τοῖς χροῖσμοῖς προσεμμεσθαι διὰ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ὡς χαρακτηριστικῶν βασιλικῶν νοητοῦ ἀξιώματος, σφραγίζοντα εἰς κληρονομίαν οὐρανοῦ βασιλείας, ἔτι τε εὐρωστία, καὶ ἀνδρεία κατὰ τὸν ὄρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, καὶ ὁσμήν εὐδοίας τῇ Θεῷ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις, ὁ τοιοῦτος τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακοσμήσεως ἀναίρει, ἢ ἢ σερὰ οἰκοδομοῦσα τὸν ἑαυτῆς οἶκον διὰ τῶν ἐπὶ ἀσθῆτων προεδήλωσε, καὶ ὁ κάλα ὄνομος διὰ τῆς ἐπιπρωτοῦ λογικής καὶ ἄλλων τύπων ἐν τῷ καθ' ἑαυτὸν προεῖκόσας.

Ἐκ τοῦ δ'. Περὶ νηστείας.

Διὸ καὶ ἡμεῖς τοῖς τῆς ἀγίας ἐν Γάγγρα συνόδου νενομοθετούμενοις ὁμοφρονούντες συναποφαινόμεθα, εἴτις διὰ νομιζομένην ἄσκησιν ἐν τῇ Κυριακῇ νηστεύει, ἢ χωρὶς σωματικῆς ἀνάγκης τὰς παραθεδομένας νηστείας εἰς τὸ κενὸν φυλασσομένης ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας παραλείπει, ἀνάθεμα ἔστω Ἐκ τοῦ ε'. Περὶ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος.

Εἴτις ὄν τὸ ἰσάγγελον τῶν μοναχῶν καταγινώσκει πολιτεύμα, καὶ τὰς αὐτῶν συνήθιας τε καὶ ἐπαγγελίας ἐφευρέματα βλασφημῆσαι τοῦ Σατανᾶ, εἴτε παρθεῖον καὶ ἀγαμίαν, εἴτε πτωχεῖαν καὶ ἀνημεροσύνην ἐκείσων, εἴτε ὑψηλοὺν ταπεινώσιν καὶ ὀπακοῖν, εἴτε τὴν περὶ τὸ ἐνδυμα καὶ τροφῆν σκληραγωγίαν, ἀγρυπνίας τε καὶ χαρμικεῖας, καὶ ὅσα τοιαῦτα αὐτὸς ἑαυτὸν φιληθονίας, τρυφῆς τε καὶ ἐμπαθοῦς βιοτεύσεως χαρακτηριστικῶν κακατηριασμένων συνίστην αὐτῆς ἐαυτῷ ἐν παραλλήλῳ, ἢ καὶ ἐνεκότερον ἐπιστάσασθαι τὸ ἀνάθεμα, ὅπερ ἡ ἀγία ἐν Γάγγρα συνόδος τοῖς ἐν παρθενίᾳ καὶ ἐγκαταλείπει, τοῖς ἐν γάμῳ καὶ βρωματικῶν ἐλευθερίας χροῖσμοῖς δι' ὑπερηφανίας καὶ κακατηριασμένων ὄντως συνεβήσιν ἐφραυλίχουσιν ἀπεδύθησιν.

Κατὰ τὸν ἱστοριογράφον τῆς Κύπρου Κυριακὸν διὰ τῶν αἰτίας αἰτίας ἐπορεύθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπὲρ τοῦ κοινῶ ὁ προσημνησθεῖς Νικηφόρος, οἱ δύο Ἰακώβοι, ὁ Γερμανὸς ὁ Β'. ὁ Σιλβέστρος, ὁ Φιλόθεος δὶς, ὁ Παΐσιος καὶ ὁ Χρῦσανθος, καὶ πολλὰκις εἰσηκούθησαν καὶ βοηθείας ἠξιώθησαν. Ἀλλὰ καὶ πολλὰκις ἐξ αἰτίας κακεντρεχῶν τινων Κυπρίων καὶ φυλακὰς καὶ ἐξορίας ὑπέμειναν διὰ τὴν πατριὰ καὶ τὸ λογικὸν αὐτῶν ποίμνιον. Ἐπειδὴ δὲ περὶ τινων ἐξ αὐτῶν διαλαμβάνει ἐν ἐπιτάσει ὁ Κυπριανός, μεταφέρομεν καὶ ἡμεῖς ἐν ταῦθ' αὐτὰς κυριώτερα.

Τῷ 1730 κοινῇ ψήφῳ τοῦ λαοῦ ἐπέλευσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἀρχιερέων ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σιλβέστρος διὰ πρόσκλαυσιν εἰς τὸν βεζύρην περὶ τῶν δυσπραγιῶν χρεῶν τοῦ τόπου. Ἀγροῦμεν δὲ τίςος ἔνεκεν ἢ κυβέρνησις τότε δυσμενῶς διατελεῖσα πρὸς τε τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐξουσίαν αὐτὸν καὶ τὸν Κυρίου Ἰωαννίκιον εἰς Ἀδράν-ἄτασι· οἱ δὲ Πάφου Ἰωακείμ καὶ Κυρηνίας Νικηφόρος ἀθιωθέντες ἐπαγγέλλοντο εἰς Κύπρον, μετ' ἄλλων δὲ ἐλευθερωθέντες καὶ οἱ ἐξέριστοι ἐπαγγέλλοντο τοὺς ἑαυτῶν Ἐθνίους.

Καὶ ἐπὶ τοῦ διαδεξαμένου τὸν Σιλβέστρον Φιλοθέου ἐπασχεν ἢ νῆσος ὑπὸ τῆς χρηματικῆς ἀπληστίας τῶν βιοικητῶν αὐτῆς· διὸ καὶ αὐτὸς μεταβάς εἰς Κωνσταντινούπολιν τῷ 1744 ἐπέισε τὴν κυβέρνησιν νὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς πτωχοὺς, ἐλαττοῦσα κατὰ μέγα

Ἐκ τοῦ ε'. Περὶ τῆς τῶν ἀγίων προσκυνήσεως, καὶ προσεβίας.

Ὡσα τε τοὺς τὴν δουλικὴν τῶν ἀγίων προσκύνεσιν ἀθετοῦντας, καὶ τὰς αὐτῶν ὑπὲρ τῶν ἱκετευόντων προσεβίας διαβάλλοντας, καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἀγίων εἰδόντων τε καὶ ἱερῶν σκευῶν, οὐδὲν ἦσαν καὶ ἡμεῖς ἀθετοῦμεν καὶ ἀποστρεφόμεθα ἢ τοὺς πρῆν ἀγιωμάτους, καὶ ταῖς ἁγίαις τῆς Ζ'. συνόδου ὑπεμύνοισι, καὶ τῶν πατριῶν παραδόσεων ἀνακρητόμενοι ἅμα ἐξουσίαν, καὶ τῆς τῶν ὀρθοδόξων δμηγῶν ἐκρηπτόμενοι.

Ἐκ τοῦ ζ'. Περὶ μνημοσύνων τῶν κεκοιμημένων.

Ἐξ ὧν ἠεραυτῶς ἀποφαινόμεθα, ὅτι οἱ τὰς ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει καὶ μετανοίᾳ κεκοιμημένων γιομέσις εὐποιῖας τε καὶ προσφορῆς, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ἀναμνηστικὰ, καὶ τὰς ἐν στερῆσει τε καὶ ἀναβολῇ τῆς μακαριότητος ὀνηγῶς ἐχούσας ψυχὰς ὠρεῖται ταῦτα εἰς ἕσσειν καὶ περιουσίαν τῆς ἀναβολῆς ἀπαροῦμενοι, ἀλλότριαι τυφῶν τῆς ὀρθοδόξων μερίδος κενεῖσθαι, καὶ τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατριῶν παραδόσεων παραβάτας.

Ἐπιλογος.

Αὕτη ἡ δρθόδοξος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πίστις, ταύτης ὑπερασπίσει καὶ οἱ τετραμερεῖς τῶν παλαιωτάτων τῆς Ἀνατολῆς Πατριαρχῶν προσκυνητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν Ὁρόδοι. Ὁ Κωνσταντινοπολίτης δηλαδὴ, ὁ Ἀλεξανδρείας, ὁ Ἀντιοχείας καὶ ὁ Ἱεροσολύμων. Τούτῃ καὶ τὰ λοιπὰ τῆς οἰκουμένης ἔθνη ἡμῶν συκοινωνοῦντα καθολολογοῦσιν, ἐν πρώτοις ἢ μεγαλοπρεπέστατῃ τῶν Μοσχοβιτικῶν βασιλείᾳ, τῆς εὐρωκρατίας Ρωσίας οἱ καὶ Βουλγαρίας καὶ Σερβίας, τῆς τε Κνω καὶ κάτω Μυσίας, Ἑπείρωται, Ἀραβίαι, Ἀγύπτια, ἢ ἢ γὰ μὴ τὰ λοιπὰ τῆς Ἀσίας τε καὶ Εὐρώπης οὐκ ἐπαρῆμεθα ἔθνη καταλόμενοι, συλλήθῃ εἴπειν πόντες οἱ τὴν Ζ'. οἰκουμένην Σύνοδον ἀποδεχόμενοι καὶ σεβόμενοι, ταύτην ἀπαράτρωτον καὶ ἀπαραχάρακτον μέχρι τοῦ οὐνοῦ διετήρησε Θεοῦ εὐδοκίᾳ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἀγία τῶν Κυπρίων Ἐκκλησία Αὕτη ἡμῶν καὶ πᾶσιν ἢ ὁμολογίᾳ γένοιτο εἰς σωτηρίαν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰ ἢ ἡ βίβα καὶ τὸ πρῶτον αἰώνιον. Ἀμήν. Ἐν τῇ Λευκωσίᾳ θ'. μεσοῦντος Νοεμβρίου, ἔτους αχξη' Ἰνδικτιῶνος Ζ'.

μέρος τὸν ὑπὸ τῶν ἐξουσιαστικῶν ἀπαυτούμενον φόρον. Ἄλλ' ἐν τούτῳ ὑπὸ κακοτρόπων τινῶν φυλάκων Κυπρίων Ὀθωμανῶν καὶ Χριστιανῶν διαβληθεὶς εἰς τὸν μέγαν βεζύρην ἐστάλη εἰς Κύπρον οὐδ' ἐρηθίσθη καὶ εἰς φυλάκην ἐμβληθεὶς ἀπητήτο ποσὸν τι χρῆμάτων, ὅπερ ἔλαβε κατὰ πράξιν μὲν παρὰ τῶν Χριστιανῶν τῆς νήσου (ὅπως δι' ἔξοδα τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποδημίας) ἀλλ' ἄνευ βασιλικῆς φερμανίας, διὸ καὶ ἐξώσθη τοῦ θρόνου διὰ βασιλικῆς προστάξεως, ἀντιστήλη δὲ ἀντ' αὐτοῦ ἐπέσκατος εἰς τὸν θρόνον γερόντιος τῆς ἱεροκρατίας Νεόφυτος Γαλιουτζόγλου, ἐνλαβθεὶς ὑπὸ τῶν εἰρημίων τυχοδιωκτικῶν Κυπρίων καὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως βίβλ. τῶν κρατούντων χειροτονηθεὶς. Τούτου ἐλθόντα εἰς Κύπρον ἄνευ ἐκκλησιαστικῶν γραμμῶν, ὡς ἐπιθετικῶς εἰσπηδήσαντα εἰς τὴν πύμην οὐδαὶ ἀνεγνώριεν ὡς ἀρχιεπίσκοπον, οἱ δὲ ἐν τῇ νήσῳ μητροπολιτικὴν σύνοδον τοπικῆν συγκροτήσαντες καθέλιον τὸν ἐπιθετὴν κανονικῶς, τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ ἡ μεγάλη ἐκκλησία κατέστη διὰ ὑπ' ἀδημονίας κατωληρωθεὶς μετ' ἄλλων ἐξεμέτρως τὸ ζῆν. Ἄνεκλήθη δὲ πάλιν εἰς τὸν θρόνον ὁ γνήσιος τοῦ ποιμνίου ποιμὴν, ὁ πολυκαθῆς Φιλόθεος ἔστις καὶ πάλιν ἐπέσταιτε. τοὺς τρεῖς μητροπολίτας μετὰ καὶ ἄλλων Κυπρίων εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ πρόσκλησιν. Οὗτοι τῇ συμπράξει πολλῶν αὐτῶν φίλων τοῦ Φιλοθέου κατέπεισαν τὸν βεζύρην νὰ ἐλαττώσῃ σημαντικῶς τοὺς ἐτησίους φόρους τῶν Χριστιανῶν τῆς νήσου· συγγράμας δὲ ἔλαβον καὶ οἱ τέσσαρες ἀρχιερεῖς φερμανίον παρὰ τοῦ βεζύρου, δι' οὗ ἀνεγνωρίζοντο ἔσραοι καὶ ἐπίτροποι τῶν Χριστιανῶν τῆς νήσου, ἔχοντες τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρειναι ἀμέσως εἰς τὴν ὑψηλὴν πύλην εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐλευθέρως.

Περὶ δὲ τὸ 1760 ὁ αὐτίμος Φιλόθεος κατώρθωσε νὰ ἐκδοθῇ βεζυρικός ὁρισμὸς περὶ τοῦ φόρου τῶν ἐν Κύπρῳ μοναχῶν καὶ μοναχῶν ἕνα τοῦ λοιποῦ εἰσπράττωσιν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ διδώσιν εἰς τὸν κατὰ καιρὸν διοικητὴν κατ' ἔτος τέσσαρας χιλιάδας γρόσια καὶ οὐδὲν πλέον.

(ἀκολουθεῖ).

ΟΛΟΗΘΙΟΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ.
(Συνέχ. ἀπὸ σελ. 318).

Γαυραρίου 30 διήκουσα τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς τὸν περιεπαλαιότετον ναὸν τοῦ Ἰωαννοῦ, ἐνθα ἱερουργεῖ ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὑπὲρ τῶν σχολείων τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος μετ' ἀπάσης τῆς δυνατῆς μεγαλπρεπειᾶς. Τοῦ ναοῦ τούτου τὸ ἱερόν στεγάζουσι τρεῖς θόλοι, ὧν ὁ μεσαῖος, μεγαλειότερος τῶν δύο παρακειμένων, ἐπιστηρίζεται ἐπὶ τεσσάρων ἐσοχῶν, τῶν ἐσπίων αἱ πρὸς ἀνατολὰς δύο φέρουσιν ἀνὰ ἕνα Ἰωαννοῦ τῆς νήσου. Ἡ ὑπὸ τὸν ὄλον τούτον μεσαία ἀχυθὰς, ἀρχαίωτος ἀπὸ τῶν κάτω, ὑψοῦται μέχρι τοῦ ὀλοῦ ἀκριεῖως καὶ φέρει ἐν τῷ μέσῳ πέντε παράθυρα, ὑπὸ τὰ κάτω τῶν ὀσπίων σχηματίζεται ἐσοχὴ

ἱεροπρεπής, ἐν ἣ ὑπάρχει τὸ τὰ ἐμβλήματα τοῦ πατριαρχικῆς ὀρόνου φέρον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου σφόνδρον.

Ἐκ τῶν ἐμβλημάτων τούτων ἐξέρχονται πρὸς τὰ κάτω ἀκτινοειδῆ ἐπίγρυστα φυλλώματα· εἰς τὸ ἐν εἶδει δὲ Ἑλληνικῆς σημείας κομψῶς κεχρωματισμένον σφόνδρον φέρουσιν ἕξ μεγαλοπρεπεῖς ἡμικυκλοειδεῖς βαθμίδες. Ἡ Ἁγία Τράπεζα ἐρ' ἧς ἴστανται τετραπύλων κουβούκλιον ἐπίγρυστον, ἀνοψοῦται ἐπὶ τετραγώνου διδύμου ὑψώματος. Ἐπὶ τῶν πέντε παραθύρων, περὶ ὧν εἵπομεν, ὑπάρχουσιν ἄλλα τόσα ἐλλειψοειδῆ ἀμέσως ἀνωθεν τοῦ διαζώματος, τοῦ χωρίζοντος τὴν ἀχυθὰ ἀπὸ τὸν ὄλον· πλαγίως δὲ αὐτῶν ἄλλα δύο ἐπιμήκη, ὑφ' ἃ ὑπάρχουσιν αἱ ἄλλα Ἁγ. Τράπεζαι καὶ αἱ προθέσεις, αἵπερ κλείονται διὰ θυρωμάτων κροῦτων.

Ἰπὸ τὸ τέθρον τῆς μεγάλης ἀχυθᾶδος ὑπάρχει ἀμέσως ἐξωγραφημένο· ὁ παντοπότης ἐξυψωμένος καὶ ἐντὸς ἐρέδους τὰ οὐράνια σώματα ὡς ρωτινικὴ σφαῖρα· εἰς δὲ τὸ κέντρον τοῦ θόλου ὑπάρχει τὸ πανάγιον Πνεῦμα ἐν εἶδει περισσεράς, ἐν τοῦ ῥάμφους τῆς ὁποίας ἐκπέμπονται ἀκτίνες.

Τὸ διαχωρίζον τὸ καθολικὸν ἀπὸ τὸ ἅγιον βῆμα τέμπλον εἶνε καλλιμάρμαρον καὶ φέρει δέκα ὄλας μεγάλας εἰκόνας, ἀνὰ δύο ἐκατέρωθεν τῆς ὁραίας πύλης καὶ ἀνὰ τρεῖς εἰς τὰ παρακείμενα τμήματα (πόστας). Ἄνωθεν τῶν ἕξ ἐπιγρυστῶν ραβδωτῶν μαρμάρων στυλοῦσιν τῶν δρυφάτων (τοῦ τέμπλου) σχηματίζεται ἐξοχὴ ἢ γρυπιὴ κεχρωσμένη, φέρουσα ἀνοσοφοῦσαν ἄμπελον καὶ ἄνωθεν αὐτῆς τρίγωνον ἐστεμμένον ὑπὸ κισσοστολιστοῦ χρυσοῦ στεφάνου. Δύο διαίρεσεις ἀνωθεν τοῦ τρίγωνου φέρουσιν ἀγγέλους σαλπίζοντας· ἐκατέρωθεν δὲ ὑπάρχουσιν ἄλλα τέσσαρες ἀνὰ δύο, φέρουσαι ἑκάστη ἀνὰ ἕνα τῶν τεσσάρων Ἰωαννοῦ τῆς νήσου. Ἄνωθεν τῆς ζώνης ταύτης ὑπάρχουσιν αἱ μικρᾶ εἰκόνας τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν καὶ ἄνωθεν αὐτῶν χρυσοῦν γρυπιῶν διὰζώματι διὰ χρυσοῦν φυλλωμάτων κεκοσμημένον. Τοῦ διαζώματος τούτου ἄνωθεν ὑπάρχει ἄλλο τρίγωνον μέγα χρυσοῦ ἐκπέμπον ἀκτίνες καὶ φέρον τὸ παντοπόρον ὄμμα ἐντὸς αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ τρίγωνου ὑπάρχει ὁ ἐσταυρωμένος καὶ παρὰ τὰς πλευρὰς ἡ θεία Μήτηρ καὶ ὁ ἡγαπημένος Μιθητής. Ἄνωθεν τοῦ Σταυροῦ ὑπάρχει ἄψις καὶ ἐπὶ τοῦ προματώπου αὐτῆς ἀπεικονιστικαί ταινίας, ἐν ἣ ἀναγινώσκει τις τὸ «χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.» Πρὸς τὰ ἄκρα τῆς ταινίας ὑπάρχουσιν ἐντὸς νεφῶν οἱ ἀρχάγγελοι, ἐκ δεξιῶν μὲν ὁ κρινοφόρος Γαβριήλ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ ὁ σαλπυγοφόρος Μιχαήλ, οἵτινες δεικνύουσι διὰ τοῦ θακτύλου τῆς ἄλλης χειρὸς τὴν ἐπιγραφήν. Ἄνωθεν τῆς ταινίας σφρονται μικρὰ διαζώματα (κρονίαι) καὶ εἰς τὸ ἐμβαδὸν αὐτῶν διαζωγραφοῦνται πέντε ὄσοι, πέντε ἱεράρχαι καὶ πέντε μάρτυρες. Τούτων ἄνωθεν φέρεται ἐπὶ ἄλλων δύο μεγάλων διαζωμάτων τὸ ἀνατολικὸν ἡμικύκλιον ὁμοίον κατ' ἔλα πρὸς τὸ ἀπέναντι αὐτοῦ δυτικόν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀνατολικῆς ἐντὸς στεφάνου ὑπάρχει γεγραμμένον τὸ «χαῖρε, Γέφυρα μετάρησα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν», ἐπὶ δὲ τοῦ δυτικοῦ ἐντὸς ἐτέρου στεφάνου τὸ «Τὸ Στερέωμα τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθῶτων κτλ.», ἐνθεν δὲ καὶ ἐνθεν γάστρα ἀνοσοφοῦσαι καὶ παράπετάματα κάτωθεν χρυσοῦ, ἅπερ ἐπεκτείνονται εἰς τὴν ὄλην τετραπλευρον περιφέρειαν τοῦ ὀλοειδοῦς σφινδῶ-

ματος, δυσκόλως διακρινόμενον ἐκ τῶν διαφόρων βιβλίων καὶ τῶν ἐπιγρυστῶν κατασκευῶν.

Δέκα καὶ ἕξ στυλοῦσιν καὶ πολυῦλεσι στήλαι, σχηματίζουσαι δύο παραλλήλους σειράς, διακοῦναι τὸν ναὸν εἰς τρεῖς τμήματα καὶ φέρουσιν ἐρ' ἑκατὼν τὸν γυναικωνίτην τούτων αἱ τέσσαρες, αἱ τὰς γωνίας τοῦ παραλληλογραμμοῦ κατέχουσαι, ἀποτελοῦνται ἐκ τετρακισίων συμπλεγμάτων καὶ δὲν εἶνε μαρμάρειν, ἀλλὰ κτισταὶ μὲ ἐπίχρισμα πανόμοιον καὶ λίαν δυσδιάκριτον ἀπὸ τὸ φυσικὸν χροῖμα τῶν μαρμάρων. Ἐκ δεξιῶν ἐπὶ τῆς τρίτης στήλης σφριζέται ὁ πατριαρχικὸς θρόνος καὶ ἀντικρὺ αὐτοῦ ἕξ ἀριστερῶν ἐπὶ μὲν τῶν δύο ἀπέναντι στήλων, τῆς δευτέρας καὶ τρίτης, ἄλλοι δύο μικροὶ θρόνοι διὰ τοὺς ἐπισκόπους ἢ τοὺς προξένους, ἐπὶ δὲ τῆς τετάρτης σφριζόμενος ἀνοψοῦται ὁ ἐκ λαμπροῦ μαρμάρου ἱερός ἄμβων.

Ὁ ναὸς φωτίζεται δι' ὀκτώ μεγάλων παραθύρων καὶ διὰ τῶν πέντε θυρῶν. Τὸ ὄλον μήκος τοῦ εἶνε πὸδ. 170, τὸ δὲ πλάτος πὸδ. 88. Διάδεκα μεγάλαι κανθῆλαι ἐκ λευκαγύρου κρέμονται ἐμπροσθεν τῶν 12 εἰκόνων τῶν δρυφάτων (τέμπλου) καὶ δώδεκα μικρότεραι ἀργυραὶ διαχωρίζουσι τὸ ἐμβαδὸν μετὰ πέντε πολυελαίων, ὧν οἱ τρεῖς εἰς τὸ καθολικὸν καὶ ἀνὰ εἰς εἰς τὰ παρακείμενα τμήματα.

Ὁ γυναικωνίτης ἔχει δύο παράθυρα πρὸς δυσμὰς καὶ ἐν τῷ μέσῳ θύραν ἀκριεῖως ἀνωθεν τῆς θύρας τοῦ νότιου, πρὸς βορρᾶν καὶ νότον τῆς ὁποίας ἔξωθεν ὑπάρχουσι δύο μικρᾶ θύραι φέρουσαι εἰς τὸν γυναικωνίτην καὶ εἰς τὰ κωθωνοστάτια. Αἱ εἰς τὸν γυναικωνίτην φέρουσαι κλιμακᾶς ἀριθμοῦσιν 60 ὄλας βαθμίδας καὶ φωτίζονται διὰ δύο στερογγύλων παραθύρων· δὲν φέρεται δὲ τὰ συνήθη καθίσματα, ἀλλὰ διακοσμεῖται καὶ διαχωρίζεται ἀπὸ 17 ἀψίδας, αἵπερ φέρουσιν ἐπίγρυστα κοσμημᾶτα καὶ μεταξὺ ἀνὰ ἕνα Ἀπόστολον. Τὰ μεγάλα παράθυρα τοῦ γυναικωνίτου καὶ τὰ τοῦ ναοῦ (ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ βῆματι καὶ τῶν κλιμακῶν) συμποσύνται εἰς 19. Κατὰ μέτωπον τοῦ ναοῦ μεταξὺ τῶν δύο κωθωνοστασίων ὑπάρχει μέγα ὀρολόγιον, ὅπερ σημαίνει τὰς ὥρας.

Ὁ χώρος τῆς αὐλῆς εἶνε εὐρύς καὶ ἕκαστοι αἱ εἰς τὰς δύο πλευρὰς, νότιον καὶ βόρειον, οἰκοδομητὴ (ἢ κλέλαι) εἶνε κτήματα τοῦ ναοῦ χάρις εἰς τὴν γυναικιδίων πρὸς τὸν ναὸν εὐεργέτου τῆς Ἑλληνο-Αἰγυπτιακῆς Κοινότητος ἀειμνήστου Τσιτσα καὶ ἐνοικιάζονται πρὸς ὄρατος τοῦ ναοῦ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διατηρουμένων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, ἅπερ κείνται εἰς τὴν ὄσπιν τοῦ ναοῦ ἀνατολικῆν πλευρᾶν.

Οἱ μαθηταὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος εἶναι οἱ πάντες 481 καὶ διδάσκονται ὑπὸ ἐννέα φιλοπόνων καὶ ἀξιοτίμων φιλογενῶν καθηγητῶν τὰ Ἑλληνικὰ μέχρι τῆς πρώτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, τὰ μαθηματικὰ κτλ. τὰ Ἀραβικὰ, Γαλλικὰ καὶ Ἰταλικὰ.

Εἰς τὸ παρθενωγυρεῖον φοιτῶσιν 150 μαθήτρια διδασκόμεναι ὑπὸ δύο Ἑλληνίδων Ἑλληνικὰ καὶ ὑπὸ μιᾶς Γαλλίδος Γαλλικὰ.

Τῆς ναοῦ ἡμέραν ἀυξανόμενης Ἀλεξανδρείας ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς εἶνε κατὰ τὰς τελευταίας ἀκριεῖς καταμετρήσεις 238 890, ἐξ ὧν αἱ 25 (λέγουσιν) εἶνε Ἑλληνες, οἱ δὲ ἄλλοι

Τούρκοι, Ἀραβῆς, Ἀρμένιοι, Σύριοι, Μελιταῖοι, Ἰταλοὶ, Ἰβηρῆοι καὶ διάφοροι ἄλλοι Εὐρωπαϊκοί. Ὁ εἰς ἕκαστον τὴν Αἴγυπτον διεσπαρμένος Ἑλληνογενὴς φθάνει τὰς 50,000, ἐξ ὧν αἱ 25 παραμύθουσι, ὡς εἵπομεν, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐν τῷ οὐκ εὐκαταρροῦστῳ τούτῳ ὁμογενεῖ πληθυσμῷ ἀριθμοῦνται οἱ ἐπιστημότεροι ἐμπορικῶν οἴκοι, ὅσοι εἰσὶν ὁ τοῦ ἀξιοτίμου Γ. Ἀντωνιάδου, ὁ τῶν Γεωργιάδων, ὁ τοῦ Κανέλη, ὁ τῶν Χαρέμη, ὁ τῶν Νεταράδων, Νικολαοῦλων, Πάλλιδων κτλ. καὶ ὁ τοῦ φιλογενεστάτου, πολυτίμου Ἑλληνογενὴς καὶ θερμοῦ πατριώτου κ. Γ. Ἀβέρωφ, περὶ οὗ δύναται τις παρρησιαστικῶς τῷ προσώπῳ νὰ λέγῃ πολλοὶ ἐποίησαν ἔλαος, πολλοὶ ἠγάπησαν καὶ εὐεργέτησαν τὴν παλαιάν πατρίδα, οὗ δὲ, ὁ Γ. Ἀβέρωφ, ὑπέρεται καὶ ὑπερήρας πάντας, διὰ τὰς πρὸς τὴν ὄλην πατρίδα γενομένας εὐεργεσίας σου. Ἄν ὑποτεθῇ ἐπὶ ὅ ἡρωώτατος παρὰ τινος εἶ ὅ ἔπεθεμοῦμεν νὰ πολλαπλασιασθῇ περισσότερο τῆς παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης καμένης ἄμμου, ὅ ἄπληρωτῶν διαταγῶν ἄνευ· φιλογενεῖς καὶ φιλόπρωτοι Γ. Ἀβέρωφ! ὧν μέλημα ἀπαύστου νὰ ἦε τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ πρόδος τοῦ πολλαχῶς ἀποδοθῶντος Ἑλληνικοῦ ἔθους. Ἐπιθετὴ ἢ ἀπὸ μέρους ἡμῶν ἀριθμοῦσι τῶν εὐεργετημάτων τοῦ ἁρίστου Ἑλληνογενὴ καὶ μνηστῶ τῶν ἀειμνήστων Ζωσιμάδων καὶ Καπλιτῶν εἶνε δυνατὸν νὰ διαταρᾶξῃ τὴν χολὴν τινῶν καὶ νὰ νομισθῶμεν ὡς ἀπὸ σκοποῦ τὰ εὐεργετήματα τοῦ μεγαλοψύχου ἀνδρὸς μεγαλοποιούντες, μεταφέρωμεν τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπόμενα ἐκ τῆς «Ἐρημείας τῶν Συζητήσεων», ἐκ τῶν «Ἡμερησίων νέων» τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἐκ τοῦ «Νεολόγου» τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τῆς παρὰ τοῦ ἔθους ἡμῶν πεμπόθητος εἰκόνας αὐτοῦ.

«Ἀνηγγέλλῃ τηλεγραφικῶς ἐξ Ἀλεξανδρείας ἐπὶ ὁ κ. Γεωργίος Ἀβέρωφ προσφέρει διακοσίας χιλιάδας δραχμῶν πρὸς ἐξοκολοθήσιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σχολαίου τῶν ταχῶν ἐν Ἀθήναις. Ἐπιθυμία καὶ ἔρος τοῦ δωρητοῦ εἶνε ὅπως τὸ ἴδρυμα τούτου ὀνομασθῇ «Μεταμόδιον», διότι τέκνον τοῦ Μεταμοδίου εἶνε καὶ ὁ κ. Γ. Ἀβέρωφ καὶ οἱ αἰθίμοι Σπουδαῖοι καὶ Τσιτσα, οἱ συνεισενεγκόντες εἰς τὴν ἀνίδρυσιν αὐτοῦ.» (Ἐκ τῆς Ἐφ. τῶν συζ. ἀρ. 10. 355).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ Ο ΕΚ ΜΕΤΣΟΒΟΥ.

Ἐάν ὁ τύπος προώρισται διερμηνεὺς πιστῶς τῆς κοινῆς γνώμης—ἦτις σπανίως ἀπατάται εἰς τὰς καθόλου κρίσεις τῆς — τὰ «Ἡμερήσια Νέα», ἐφημερίς ἐξῆχως Ἑλληνικῆ, φελλεῖται νὰ διερμηνεύσῃ τὸ αἰσθημα τῆς βλαβείας τοῦ Πανελληνίου εὐγνωμοσύνης, ἀναμνηστικῆς μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ ὑπερηφανείας, πρὸς τὸν ἀληθῆ πατριώτην, πρὸς τὸν μέγαν τῆς πατρίδος καὶ τοῦ πένθητος εὐεργέτην, τὸν Μεταμοδίτην Γεωργίον Ἀβέρωφ, καὶ τὸ καθῆκαν τούτου ἀσμένως ἐπιτελοῦσι σήμερον. Συναισθανόμενος τὰ ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ ὡς ἀνθρώπῳ τε καὶ κολλίῳ κρηθῶντα ὁ Γεωργίος Ἀβέρωφ, γνήσιος Ἑπαιρωτῆς καὶ ἀληθοῦς Χριστιανός, δὲν ἐπιδιώκει δεξὴν ματαίαν καὶ τρυφᾶς καὶ ἐπιθειάζεις καὶ κόμπων καὶ παράσημα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀλλὰ τὸν πολὺν πλοῦτον, ἐν ἀντήστω ἐντίμως καὶ ἐν ἰσότητι τοῦ προσώπου, τοῦ

αὐτὰ εἰς ἐπὶ τούτῳ προσερχομένους· εἰς τὸν λιμένα τῆς καυσο-
φυλεμπόρου ἔνεκα τῆς ἐσχάτης πυλώσεως, εἰς ἣν περιήγαγεν
αὐτοῦς ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην λυμαινωμένη τὰ μέρη ταῦτα
πειρατεία· ὥστε σήμερον σποράδην μόνον ἢ κατὰ θέμας ἀπαν-
τῶνται ἐπὶ τῆς νήσου τοιαύτης φύσεως δένδρα.

Εἰς τοιαύτην τινὰ κατάστασιν εὐρίσκοντο οἱ κάτοικοι τῆς νή-
σου ταύτης, ὅτε περὶ τὸ τέλος τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταε-
τηρίδος ὁ ἄλλος στρατηγὸς Savary ἐπεσκέφθη τὴν Σύμην (Vie
lettre sur la Grèce) ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα,
λέγει, ἐπὶ τῷ ἐλευθίῳ θεάματι τῆς πτωχείας τῶν κατοίκων. Ἡ
μελαγχολία, ἡ σκυθρωπότης, ἡ ἀμηχανία ἦσαν ἐξωραϊσμένα
ἐπὶ τῶν προσώπων των ἢ διαίτῳ, ἢ ἐνδυμασίᾳ, τὰ πάντα
ἐν γένει ἐμαρτύρουν τὰ κατὰ τοὺς ἀτυχεῖς τούτους νησιώτας.

Ἀληθῶς πολλὰ καὶ μεγάλα τὰ παθήματα ὑπέστησαν κατὰ
τοὺς ἐπιστάλας καὶ κινδυνώδεις ἐκείνους χρόνους τῆς ἐπικράτου
πειρατείας οἱ δούθηνοι Συμαῖοι, ὡς οἱ ἴδιοι μετὰ φρίκης διη-
γούνται. Ἀπολέσαντες ἅπασαν τὴν περιουσίαν των, διαρπαγεῖ-
σαν ὑπο τῶν θαλασσιῶν λησῶν, συναπώλεσαν ταυτοχρόνως καὶ
ἅπαν σχεδὸν τὸ ναυτικόν των, συνιστάμενον τότε ἐκτὸς τῶν
σπαρταλιετικῶν πλοιαρίων εἰς ὑπὲρ τὰ 150 μεγάλα πλοῖα ἀπὸ
300 μέχρι 700 τόνων, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐνήργουν ναύλους εἰς
διαφόρους τῆς Ἑυρώπης λιμένας, τὰ δὲ ἐμπορεύοντο δι' ἴδιον
λογηριασμόν.

Ἡ πόλις τῆς Σύμης.

Ἡ μία καὶ μόνη πόλις τῆς Σύμης, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῆς προ-
κειμένης τοῦ λιμένος μέχρι τῶν προπόδων τοῦ πρὸς μεσημέριον
ὑψηλότερου ἔρους Βήγλα, διακόπτεται κατὰ πλάτος ὑπὸ λόφου
τρακεζοειδοῦς, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι τὰ ἑρείπια
τοῦ ἄλλοτε ἰσχυροῦ φρουρίου τῆς, χρονολογούμενου ἀπὸ τοῦ ἔτους
1401 (ἱπποτικῆς ἐποχῆς), ὡς ἡ ἀνωτὴ τῆς διασωθείσης πόλης
ἐπιγραφή μαρτυρεῖ. Ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ λόφου ἢ βράχου τούτου
καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας του δύο νέαι μεγάλα ἐδοί ἀνωφερεῖς
καὶ κλιμακωταὶ πλὴν λιθόστρωτοι, ἄγουσαι ἀπὸ τοῦ ἀγριαλοῦ
καὶ ἀπολήγουσαι εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς ἀνωφερείας, ἥτις
ἄλλοτε ἐχώριζε τὴν νεόδμητον πόλιν τὴν ἀγριαλοῦ ἀπὸ τῆς
παλαιᾶς πόλεως, διευκολύνουσι τοὺς κατοίκους, οἵτινες ἄλλοτε
διὰ νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ τ' ἀνάπαλιν ἠναγκάζοντο
ν' ἀναρριχῶνται οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τῶν ἀποκρήμινων χαραδρῶν
τῶν βράχων Ἡ δὲ κατασκευὴ τῶν δύο τούτων ὁδῶν, καθὼς καὶ
ἐτέρας ἐπίσης ἐξωμάλισμένης καὶ διερχομένης ἀπὸ τῶν πλευρῶν
τῆς ὑψώμενης ἀνωφερείας ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς ὁποίας κείται
τὸ φρούριον, ὁφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καλοσηθισίαν
καὶ ἀεὶ δὲ δαπάνην τριῶν εὐπόρων πολιτῶν, τῶν κυρίων Κων-
σταντίνου Μουστάκη, Παύλου Νικητῆ καὶ Π. Κλαδάκη, οἳς
ἐπαξίως ἀπονέμοντες τὸν δικαίον ἐπέκρινον εὐχόμεθα ὅπως τὸ
καλὸν καὶ ἀξιοφάστον αὐτῶν παρδερῆμα μνηθέντες καὶ ἄλλοι
ἐκ τῶν εὐπόρων πολιτῶν, πολλαπλασιάσωσι τὰ καλὰ ἐν τῇ
πατριδι τῶν, ἐπόμενοι τῷ εὐαγγελικῷ ρητῷ αὐτῆς δὲ εὐπορίας καὶ

κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε τοιαύταις· γὰρ θυσίας εὐχεστέεται
ὁ Θεός.»

Ὁ Ἀγριαλὸς οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν συνοικισθεὶς καλλιπίζεται
ὑπὸ πολλῶν ἀξιολόγων οικοδομῶν, ἐν αἷς διατρέπει ἐπὶ ἀρχιτε-
κτονικῇ καλλιτεχνίᾳ εἰς τιμὴν τοῦ Προδρόμου ἀφιερωμένος Ἱερὸς
Ναός, ὅστις ἐκτὸς τῶν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου καμψῶς κατασκευασμέ-
νιον διὰ παντοίων γλυφῶν καὶ περιεχρυσωμένων εἰκονοστασίου
(τέμπλου), ἀμβωνος καὶ ἀρχιερατικοῦ θρόνου, καὶ τῶν λοιπῶν
ἐσωτερικῶς διακοσμουμένων αὐτὸν ἱερῶν ἀντικειμένων, καθωραϊζε-
ται πρὸς τούτους καὶ δι' ὠραίων εἰκόνων, ἔργων Συμαίου ζωγρά-
φου, ἐνὸς τῶν εὐδοκίμων μαθητῶν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ πολυτεχεῖος
Ὅτ' ἐτὴ 1847 ἀνεσκάπτετο τὸ γήπεδον πρὸς θεμελίωσιν τοῦ ναοῦ,
ἀνεκαλύφθησαν θεμέλια ἐτέρου μεγάλου ναοῦ συνδεδεμένα διὰ
μαλθόδου καὶ σιδήρου, πρὸς δὲ καὶ στιλπνότητι πορφύρῳ λίθου
ἔδαφος ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, κιονόκρανα, κύβοι ψηφιδωτοί, ἀν-
θρακας, ὅσα ἀνθρώπων καὶ διάφορα κοσμημῆτα, ἅπαν ἐμαρτύρουν
τὴν ὑπαρξὴν αὐτοῦ μεγάλου ναοῦ.

Εἰς τὴν μεσημέρινην γωνίαν τοῦ εὐρυχώρου καὶ χαλικοστρώ-
του αὐτοῦ περιβάλου ὑπάρχει τὸ ἔτερον τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν
σχολείων, εἰς τὸ ὁποῖον πρὸ δεκαετίας περίπου ἔχω τὴν τιμὴν
νὰ διδάσκω τοὺς παῖδας Κορινθίους ὀργάνης πρὸς τὴν παιδείαν,
οἷα ἡ Συμαϊκή. Τὸ σχολεῖον τοῦτο, ἀνεγερθὲν ἐκ βράχων φι-
λοτιμῶν δαπάνῃ τοῦ ἐν μακαρίζῃ τῇ κήξει ἐμποροπλασιάρχου καὶ
ἀγαθοῦ πολίτου τῆς νήσου ταύτης Κυριακοῦ Σαλαχοῦρη περιποιεῖ
κλέος καὶ μνημὴν ἀθάνατον μεταξὺ τῶν πατριωτῶν του. Εἰς τὴν
δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Ἀγριαλοῦ ἐν μέσῳ πετρωτῆς κοιλάδος ἐκ-
τείνεται πεδινὸς χώρος, ἐνθα κατεργάζονται καὶ ξηραίνονται οἱ
πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἑυρώπην προωρισμένοι σπόγγοι. Κατὰ
τὴν αὐτὴν θέσιν ὑπάρχει καὶ τὸ ναυπηγεῖον, ἐν ᾧ κατ' ἔτος ναυ-
πηγοῦνται 15—20 σπαρταλιετικὰ πλοιαρία, πρὸς δὲ καὶ βομ-
βάδα καὶ ἐνίοτε μεγάλα πλοῖα. Εἰς μικρὰν δὲ ἀπὸ τούτου ἀπό-
στασιν ὑπάρχουσι δύο μεγάλαι δεξαμεναί, ὧν τὴν μὲν κατέχει
τὸ διοικητήριον, ἐκ δὲ τῆς ἄλλης ὑδρεύονται τὰ ξένα πλοῖα.

Τὸν Ἀγριαλὸν καλλιπίζουσι ἐκτακόσαι περίπου μέγιστα καὶ
μικρὰ λιθόκτιστοι οἰκίαι, ὧν αἱ μὲν εἰσι ἠεροδομημέναι εἰς πε-
δινούς χώρους, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν βράχων, ἐπὶ τῶν
ὁποίων φαίνονται ὡς κείμεναι αἱ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ ἀμφιθεατρικῶς.
Μεταξὺ αὐτῶν διατρέπουσιν ἐπὶ ρυθμικῇ τάξει καὶ τινες διὰ ῥο-
φοὶ καὶ τριώροφοι καλλισχέδιοι καὶ πολυδάπανοι. Αὐτόθι
ὑπάρχουσι τὸ διοικητήριον, τὸ δημογεροντικὸν κατ' ἐστῆμα, τὸ
ὕγειονομεῖον, αἱ ἐμπορικαὶ ἀποθήκαι, τὸ ἀνάγνωστήριον, διάφορα
βιομηχανικὰ ἐργαστήρια, ἐν οἷς καὶ ἐν ἀλευροποιεῖον ἐργάζο-
μενὸν διὰ τοῦ ἀτμοῦ, ἐν σιγαροχαρτοποιεῖον, καὶ κατὰ τὴν
προκειμένην δύο ἐμπορικὰ λέσχη καλῶς κεισομήμεναι καὶ πολλὰ
κομψὰ καὶ πολυάνθρωπα καφεπωλεῖα καὶ μίαν μικρὰ πλὴν πο-
λυσχάστου πλατεῖα. Ἐν γένει δὲ ὁ Ἀγριαλὸς ὁσημέραι λαμ-
βάνει ὅσων πόλεως καθόλου Ἑυρωπαϊκῆς, ρυμοτομουμένης δι' ὁ-
δῶν ἐπαστῶν καλῶν καὶ καθαρῶν, καὶ αὐτόθι συνοικίζονται οἱ εὐ-
πώτεροι τῶν κατοίκων.

Τὸ δὲ ἀνώτερον μέρος τῆς πόλεως, ὅπερ πρὸς διαίρησιν ἀπὸ

τοῦ Ἀγριαλοῦ ὀνομάζουσι οἱ κάτοικοι Χωριό, ἐμπεριλαμβάνει δύο
χιλιῶδες περίπου οἰκιῶν, ὧν αἱ μὲν νεόδμητοὶ εἰσι μεγάλαι καὶ
περικαλλεῖς, ἠεροδομηταὶ δὲ εἰς τὰς μᾶλλον ταρνὰς καὶ πασι-
φανεῖς τοποθεσίας, κατοπεύουσαι αἱ πλείστα τὴν θάλασσαν, αἱ δὲ
παλαιαὶ διὰ τὸν φόβον τῶν πειρατῶν, οἵτινες ἄλλοτε συχνὰ ἐ-
πεσκέπτοντο τὸν τόπον ζητοῦντες λείαν, κατέχουσι τὸ ἔπιπτον
τοῦ φρουρίου δυσπροσιτώτερον καὶ ἐπομένως πληκτικώτερον μέ-
ρος· εἰσὶ δὲ αὐταὶ ἅπασαι σχεδὸν ταπειναὶ, κακοῦρομοι καὶ ἀ-
τημέλητοι· καὶ ἐμοιάζουν μᾶλλον πρὸς καλογηρικὰ ἐνδιατήματα
ἢ πρὸς οἰκογενειακὰ οἰκητήρια. Ἐν γένει μὲν ἕκαστα ἢ διαίρε-
σις τῆς ἄνω πόλεως, ἰδίως ἑμὸς τοῦ μέρους τοῦ κατὰ τὴν ἀγίαν
Τριῶδα, εἶνε ἀνανόσιτος, τὸ δὲ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶνε ἐκτι-
σμένη πετρώδες καὶ ἀνώμαλον, ὅσον ἀνώμαλοι καὶ αἱ περιστά-
σεις ὑφ' αἷς ἐκτίσθη ἡ πόλις ἢ δὲ στενότερες, ἢ ρυπαρότης καὶ
σκολιότης τῶν ὁδῶν καθιστοῦσι τὸ ἐσωτερικόν της ζοφερὸν, δυσώ-
δες, καὶ τὸν ἀέρα πνιγηρὸν, φαινόμενα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα
πρὸς τὴν σημερινὴν τῶν κατοίκων πρόδον.

Ἱεροὶ Ναοὶ καὶ Μοναί.

Ἐκτὸς τῶν πολυαριθμῶν διασωθέντων ναϊδίων, ἕτινα κατὰ μι-
κρὰς ἀποστάσεις ἀπαντῶνται εἰς τὰς ἐσχάτας τῆς νήσου, μαρτυ-
ροῦντα τὴν περὶ τὰ θεῖα εὐλάβειαν τῶν κατοίκων, ὑπάρχουσι κα-
θ' ὅλην τὴν πόλιν ἐν γένει μεγάλου αριθμοῦ ναοί, κατὰ τοὺς ὁποίους
ἢ πόλις διαιρεῖται εἰς ἰσάριθμους συνοικίας, ὧν ἐκαστὴ διακρί-
νεται ἐκ τοῦ ναοῦ, εἰς ὃν ἀνήκει. Ἄπαντες ἀνεξαίρετως οἱ ναοὶ
οὗτοι, ἂν καὶ τινες παλαιοί, εἶνε ἕμως εὐκτιστοὶ καὶ εὐρύμοι,
διατηροῦντες εἰσὶ ζωνρὰ τὰ καλύπτοντα τὰ τετράγωνά των ἀγιο-
γραφήματα, ἔργα ἀγιογραφικῆς τέχνης καὶ θεῖον ὄντως φέροντα
χαρακτῆρα. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἐσωτερικῶς διακοσμουμένων αὐτοὺς
ἀργυρῶν εἰκόνων καταχρῶσιν εἰκονοστασιῶν, ἱερῶν ἀμβωνῶν καὶ
ἀρχιερατικῶν θρόνων, τῶν πλουσίων πολυελαίων καὶ πολυμεγε-
θῶν κηροπηγῶν, ὅλων πεποικιλμένων διὰ θαυμασίων τεχνουρ-
γημάτων, εὐμοιροῦσι προσέτι καὶ ὑψηλῶν κωνοστασιῶν. Τὸ
ἔδαφος τῶν εὐρυχωρῶν περιβάλλον των εἶνε ἐπεσπρωμένον διὰ
λευκῶν καὶ μελανῶν χαλίκων καταλλήλως ταξιθετημένων καὶ
παριστανόντων διάφορα ἱερογραφήματα, οἷον αἱ χεῖρες καλλιτε-
χνῶν παρθένων ἐκέντησαν αὐτὰ.

Ὡς κορωνίδας δὲ τῶν ναῶν τούτων προσθετέον ἐνταῦθα τὰς δύο
εἰς τιμὴν τῶν Ταξιαρχῶν ἱερὰς μοναῖς αὐταὶ δὲ εἰσὶν ἡ τοῦ
Πανοριμίτου, ἐκ τοῦ λιμένος Πανόριμου, καὶ ἡ τοῦ Μεγαλήνη,
ἧν ἡ πρώτη, παραθαλασσίως οὕσα ἠεροδομημένη εἰς θέσιν
κεδινήν καὶ τὰ μάλιστα ὑπὸ τῆς φύσεως ἐνοσηθεῖσαν, κατο-
πεύει τὸν εὐρύχωρον ἀσφαλῆ καὶ πολυσύχναστον λιμένα Πάνορι-
μον, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ μὲν αὐτὴ κατέστη περιόλουστος οὐχὶ
μόνον κατὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπωτάτας
χώρας μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ρωσίας, ἐνθεν καὶ πλοῖα ἀναθῆ-
ματ' συχνὰ ἀποστέλλονται μετὰ Χριστιανικῆς εὐλαθείας.

Ἡ περικαλλὴς αὕτη μονή, ἥτις ὡς ἐκ τῆς ὑψηλῆς καὶ ἰσχυρᾶς
περιοχῆς της παρέχει εἰς ἑαυτὴν ἔξωθεν ὅσων παραθαλασσίως
φρουρίου, εἶνε τοῦ μὲν διώροφου καὶ τριώροφου καὶ ἐμπερι-
κλείει περὶ τὰ 100 εὐρύχωρα δωμάτια, τὸ ἡγουμενεῖον καὶ μίαν
ἠεροπεπιπνυμένην αἴθυσαν πρὸς ὑποδοχὴν ἐπιστημῶν ξένων, πρὸς δὲ

καὶ ἐτέραν αἴθυσαν, ἐν ᾗ παρατείνεται μεγάλη τράπεζα περὶ
ἣν παρακάθονται κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς της ὑπὲρ τοῦ
χιλίου διακοσίου προσκυνητῆς, κοινοβιακῶς ἐστρωμένους δι' ἐξ-
όδων τῆς μονῆς, καὶ ἐπειδὴ ἡ συρροὴ τῶν πολλαχέθεν προσ-
ερχομένων προσκυνητῶν εἶνε μεγάλη, ἡ δὲ τράπεζα γενικὴ,
τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἐστίασιν διαδέχονται ἄλλοι καὶ οὕτω
καθεξῆς, ἐνῶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα των ἐστῶνται ἰδιαι-
τέρως ἐπίσης δι' ἐξόδων τῆς μονῆς εἰς τὰ ἐν αὐτῇ δωμάτια, πα-
ραχωρούμενα δωρεὰν εἰς τοὺς προσκυνητὰς.

Ἡ μὲν τοῦ Πανοριμίτου εἶνε ἡ μᾶλλον σεβαστὴ πᾶρὰ τοῖς
Συμαῖοις, ἐπέχει δὲ τόπον εἰς τὰς νοτίους σποράδας οἶον λ. γ. ἡ
Τήνιος μὲν τῆς Πυαγγελιστρίας εἰς τὰς Ἑλληνικὰς κυλά-
δας. Τὴν μόνην ταύτην οἱ κατὰ καιροὺς λόγιοι καὶ ἐνάρετοι
ἠγούμενοι καὶ αἱ περὶ τὰ θεῖα διακρίσεισι ἀνάματοι ἐφορταὶ
ἐκαλλώπιζαν παντοειδῶς καὶ καθ' ἑκάστην ἐπεκτείνουσι διὰ
νέων προσθηκῶν δωμάτων, δειροφυτεῶν καὶ ἄλλων χρησίμων.
Ὁ ἐν αὐτῇ ἱερὸς ναὸς τῶν Ἀσωμάτων, ἂν καὶ μονόθωλος εἶνε ὁ-
μῶς κομψὸς καὶ καλλιπίζεται δι' ἐσωτερικῆς βαρυτίμου διακο-
σμῆσεως, ἐν ᾗ διατρέπει ἡ παμμεγέθης ἱερὰ εἰκὼν τοῦ ἀρχιστρα-
τήγου Μιχαὴλ ὅλη ἀργυρᾷ καὶ περιεχρυσωμένῃ. Τὰ δὲ ἐτή-
σια εἰσοδήματα τῆς μονῆς υπερβαίνουσι τὰς 2 χιλιάδας λίρας,
ἧν μέρος μὲν δαπανᾶται πρὸς συντήρησιν καὶ ἐπαύξεισιν αὐτῆς,
μέρος δὲ πρὸς διατήρησιν ἐνὸς σχολείου, καὶ μέρος εἰς τοὺς
προσκυνητὰς καὶ εἰς τοὺς ἐργάτας της, ὧν ὁ ἀριθμὸς υπερβαίνει τοὺς
150 ἀσχολουμένους εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων της.

Ἡ δὲ μὲν τοῦ Μεγαλήνη, μολονδὲ μικροτέρα τῆς τοῦ Πα-
νοριμίτου, εἶνε ἕμως ἀρχαιότερα καὶ σταυροπηγίως ἠεροδομηται
δὲ ἔξω τῆς πόλεως πρὸς δυσμὰς εἰς ἀπόστασιν ἡμισΐας ὁδῶν
περὶ τοῦ. Ἡ μὲν αὕτη ἐμπεριλαμβάνουσα δύο, οὕτως εἰπεῖν
ναοὺς διακρινόμενους ὡς ἐκ τῆς ἐποχῆς των εἰς παλαιὸν καὶ
νέον, ὧν ὁ δεύτερος εἶνε ἠεροδομημένος ἐπὶ τῆς Ὀλοοσεποῦς
ὁροφῆς τοῦ πρώτου, καὶ 20 περίπου εὐρύχωρα δωμάτια καὶ ἄλλα
παρρητήματα, οἶον δεξαμενὰς, κήπον εὐκαλίῃ κτλ., ἠκμαζεν ἄλ-
λοτε ἐπὶ ἐσωτερικῇ καὶ ἐξωτερικῇ εὐπρεπείᾳ καὶ πλούτῳ ἔ-
νεκα ἕμως τῶν δυσχερῶν περιστάσεων, εἰς αἷς καὶ αὕτη ὑπέκυψε,
καὶ τῆς ἀκηδείας τῶν κατὰ καιροὺς ἠγουμένων της μικροῦ θεῖν
κατεστράφη. Ἀναλαβοῦσα ἕμως ἀπὸ τινων ἐτῶν διὰ γενναίων συ-
εισφορῶν καὶ τῆς φιλοκαλίας τοῦ νῦν ἠγουμένου της κυρίου Γρη-
γορίου, ὁσημέραι ἀναπέυσσεται καὶ προστάται τὴν παλαιὰν αὐ-
τῆς λαμπρότητα.

Ἡ μὲν αὕτη ἀνοικοδομηθεῖσα ἐν ἔτει 1738, ἠγουμενεῖον-
τος Νεοφύτου Χωματᾶ τοῦ ἱερομονάχου, κέκτηται μετὰ τῶν
ἄλλων πολυτίμων διακοσμησῶν της τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀρχιστρα-
τήγου Μεγαλή Ἰσομαγέθη τῆ τοῦ Πανοριμίτου, δηλ. εἰς φυσικὸν
μέγεθος καὶ ἐπίσης ἀργυρόχρυσον. Ἐν αὐτῇ δὲ ἐφυλάττοντο τὰ
προνομιακὰ ἀρχεῖα τῆς νήσου, τὰ πατριαρχικὰ χρυσοβούλλα καὶ
συγκύβια, καὶ ἐν αὐτῇ διατηρεῖται μέχρι σήμερον ἕν χρυσογράμ-
ματον χειρόγραφον εὐαγγέλιον ἐπὶ μαρμαρίνης κοσμούμενον διὰ
τῶν εἰκόνων τῶν ἑξαγγελιστῶν καὶ γεγραμμένον με ἀρχαίους χα-
ρακτῆρας ὑπὸ Λεοντῆς τινος Μοναχοῦ καὶ χρονολογούμενον ἀπὸ
Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ. Τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο ἀρχαιολογικὸν λείψαν

νον των πρώτων Χριστιανικών χρόνων άρσν 14 περίπου αιώνες έσεβόσθησαν, δέν διατηρήθη επί τέλους πλήρης, άρχειροθέτων των των άλλων του, όπερ άποδοθέν εις την κακήν χρησιν, ην υπέστη κατά την παρακμήν της μονής. Έξω της περιούχης εις άπόστατον δλίγων βηματίων προς άνατολάς επί λιθοστρώτου έδαφους ύψεται πολυμεγέθης κυρίασος, ης οι κλώνες, όριζόντως έκτεινόμενοι και κατά τά άνω προς τά κάτω κειμηλούμενοι και λίαν περιέργως συνδυαζόμενοι, δύνανται να χρησιμεύουν ως εξαίρετον άλεξήλιον εις έκαστον άνθρωπον.

Δημοσία εκπαιδευσις και υγεία.

Οι Συμαίοι, άνέκαθεν παραδεχθέντες την αλήθειαν του άποφθίγματος του άρχαίου πειρητό Φωκυλίδου α υγεία και νούς έσθλά τή βίω θύωυ και πεισθέντες ότι ο μόν νούς άμαρίζει διά της αληθοσύς παιδείας, ή δέ υγεία του σώματος διατηρείται διά της θείας του Ήπποκράτους επιστήμης, ουδέποτε έπυσεν του να καλλιεργώσι τά μιν ήθικας και διανοητικάς αιδών δυνάμεις εις τά σχολεία, την δέ του σώματος υγείαν να έπιμελώνται προσεκκόντως και εκζητήσιν αυτήν παρ' επιστημόνων ιατρών. Αυτή δέ ή προς διάδοσιν των γραμμικών άξιόπινος μέριμνα των Συμαίων παρήγαγε το ευχόριστον άποτέλεσμα, ότι ο αριθμός των γραμματισμένων προς τους άγραμμάτους εινε έν τή Κοινωνία αύτη πολύ υπέρτερος παρά εις πύσαν άλλην νήσον του αυτού πληθυσμού και των αυτών πόρων.

Υπό την έποψιν ταύτην άν εξετάσωμεν το πρώτον θέλωμεν εύρει μόλις ο ΟΪΟ μή ειδοτάς γραμμικά, οι δέ λοιποί άπό του έμπόρου μέχρι του ίχθυοπώλου και άναγκινώσκαυτιν έλευθερίας και γράφουσι καλώ, και τό λεκτικόν άρκούντως διαρρηθιμένον έχουσι πολλοί μάλλινα νεύ, τέκνα ευδώνων πολιτών, προσεκπαιδευθέντες εις τά σχολεία της πατρίδος των, διήλθον ύστερον και έν Έλλάδι όλόκληρον την σειράν των έγκυκλίων μαθημάτων και, εις τά λύκεια και πνεύπιστήμια της Εύρώπης μεταδόντες, έγενναν ξένων γλωσσών κάτοχοι και εις τάς επιστήμας ηύδοκλήσαντες και διδάσκαλοι και ιατροί πωσιούχοι πολλοί των Συμαίων διεκρίθησαν κατά διαφόρους έπαχάς.

Άλλοτε οι Συμαίοι εκτίχον τά Έλληνικά σχολεία των εις ίακνήν άπόστασιν έξω της πόλεως, οι δέ έν αυτοίς μαθητευόμενοι ύποχρεωμένοι ήντες να μεταδόνωσιν εις τους οικους των μόνον άπαξ της έβδομάδος, κατά Κυριακήν, έλάμβανον παρά των γονέων των έδδομαδιαίων τροφήν και ούτως έν τή σχολή ενδιαιτώμενοι μακρόν της τύρης και των κακών έντυπώσεων πρόελοπον σκοπιμώτερον επί παιδεία και άρετή.

Τοιαύτης τύης σχολής, χρονολογούμενης άπό του 1765 έτους, τά έρείπια διακνώνται εισέτι, κατά την θέσιν άγία Μαρίας έξω της πόλεως νοτιοανατολικώς. Έν τή σχολή τέττη, σχολαρχούντος Γερασίμου Ιερομνάχου του Καρυκίου (ιδε βιογραφίαν αυτού εις Κύρου παιδείαν και Κύρου άνάδελφιν μεταρραθεσαν έν Βαρβαλέχου τόμοι ά' έκδ. Δούμα) και μετά τούτον Νεοφύτου Φωκυλάρη του Συμαίου μετακλήθέντος έν Κυθωνίων, όπου άλλοτε έδίδασκεν, έμαθήτευσαν άνδρες διακρίθέντες ύστερον επί

σοφία και άρετή οι οι σφοδς Βαρβαλέχος, ο λεξικογράφος Άνθιμος ο Γαζής και οι επί παιδεία διακρίφνυτες Συμαίοι Βαυδίντος ο επί Καποδιστρίου σχολαρχήσας εις Σπέτσας και Πόρον (ιδε Β' τόμον Μέντορος σελ. 332), οι άδελφοί διδάσκαλοι Ίωάννης και Μιχαήλ Φωτιάδα, Ίωάννης ο έπικληθείς λογιώτατος, Γερίμανδς και Μιχαβέλλιος ο ιατρός και άλλοι Συμαίοι και πολλοί όμογενείς, διά της παιδείας αυτών μεγάλως τό έθνος ύπερηθήσαντες έν ταις δυσχερείσιν αυτού περιστάσειν.

Η σχολή αύτη, ήτις άλλοτε, ως οι γεροντότεροι διηγούνται, επί ίακνών χρόνον έπιλοξένησε τον άείμνηστον Νεοφύτου Βάμβαν τον ένδοξον έκείνον της νέας Έλλάδος φιλόσοφον και φαιώνν του θείου λόγου φωστήρα, έσχε και βιβλιοθήκην πολλού λόγου αξίαν, ήτις όμως, άγνοείται πώς, κατεστράφη και σήμεραν όλίγους μόνον τόμους άριθμεί ή βιβλιοθήκη της Έλληνικής σχολής των Συμαίων.

Έμπροσθεν των έρειπίων της σχολής έν τή κέντρην πλακωστρώτου περιοχής ύψύεται μεγάλυχος όρυς πολλού λόγου αξία διά την άρχαιότητά της, ύπό τους σκοφόρους κλώνας της όποιας έρίζοντως έκτεινόμενος κατά μαθηματικήν ακρίβειαν, έκπεπαισμένο έν άνέσει έκαστοτύς μαθητών κατά τά διαλεξιμμάτα των παραδόσεων.

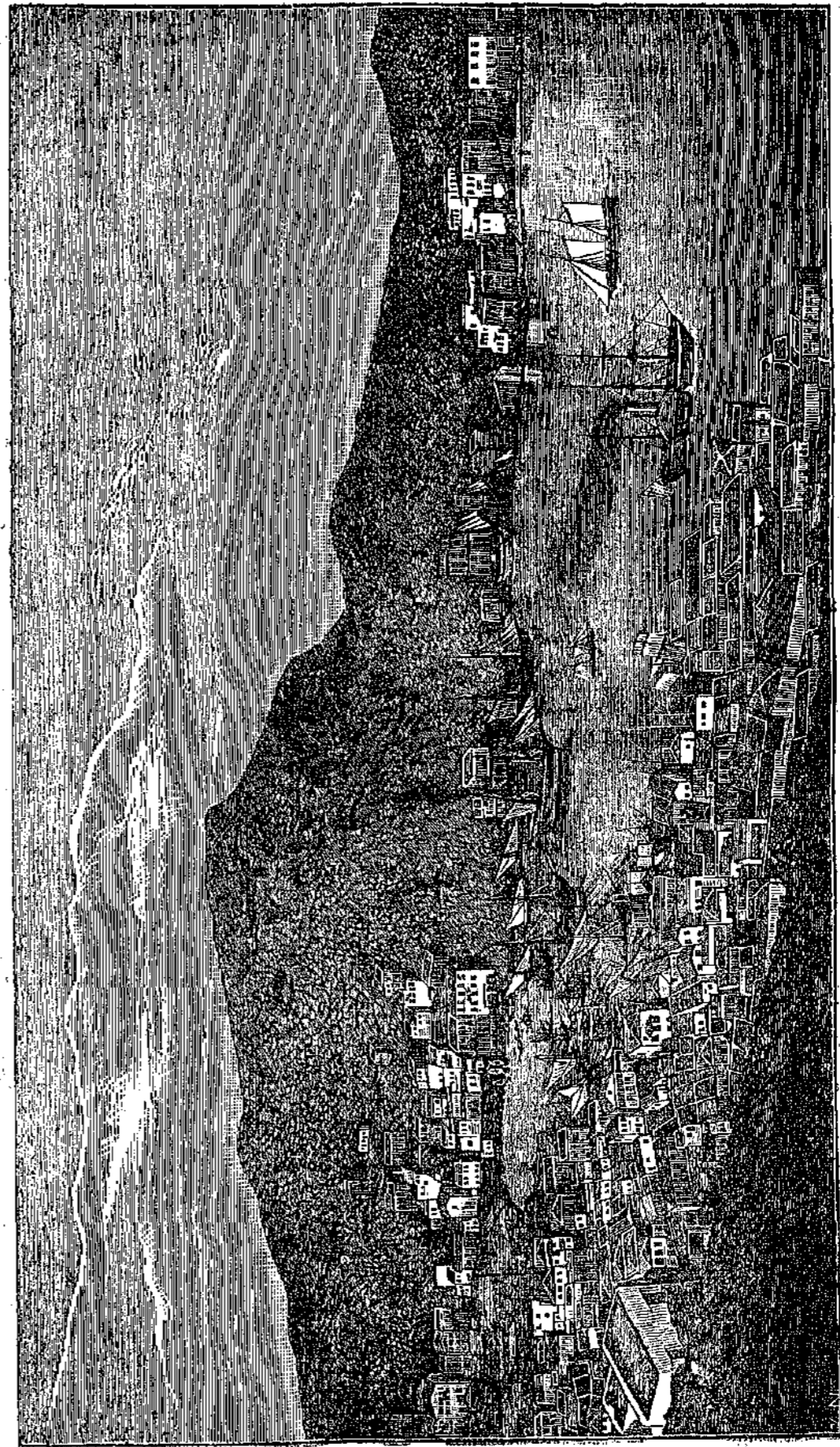
Σήμεραν ή Κοινότης της Σύμης διατηρεί έν θλοισ πέντε σχολεία, ήτοι δύο προκαταρκτικά των άρρένων, δύο κερθναγωγεία και έν σχολαρχείον έν έκάστω δέ τούτων έκτός των διδασκάλων μισθοδοτεί και άνά ένα παιδονόμον έργον έχοντα την εϋταξίαν και παιθαρχίαν των μαθητευομένων, ών ο αριθμός υπερβαίνει τους 500. Υπάρχουσι δέ και καθ' έλην την πόλιν πολλά ιδιοσυντήρητα παιδαγωγεία, έν οις γραμματίζονται ίκανά νήπια προπαρασκευάζόμενα διά τά άλληλοδιδασκτικά δημόσια σχολεία.

Είς τά έκπαιδευτικά ταύτα ένδικαιώματα ταυτέον και τό άπό τινος επ' αίσίσις οίωσις Ιβρυθεν άναγκαστήριον ύπό τό άρχαίον όνομα της νήσου α' Έγγλην, ή σύστασις του όποιου κατά μέγα μέρος όφείλεται εις την καλαισθησίαν και πρωτοδουλίαν της Σιμάκας νεολαίας και του όποιου ο κανονισμός τσοούτον έφείλκυσε την συμπάθειαν των κατοίκων, ώστε και οι λογιώτεροι και γεροντότεροι του τόπου έσπευσαν να συνταχθώσιν ως μέλη του μεγάλου τον προοριζόμεν έχοντος τούτου των Μουσών ένδικαιώματος. Προς τούτους ή Κοινότης διατηρεί δύο επιστήμονας ιατρούς και έν συστηματικόν φαρμακείον, διευθυνόμενον ύπό ίδιαιτέρου φαρμακείου μετά του βοηθού του, εκ του όποιου τά φάρμακα διδονται δωρεάν εις άπαντας άνεξικρέτως τους κατοίκους, άμα ως έμπνευσή ή έκτρική συνταγή. Δι' έλα δέ ταύτα διακνύ ή Κοινότης επέκεινα των 1300 λιρών κατ' έτος.

Κάτοικοι και βιομηχανία.

Κατά τους πιθανωτέρους ύπολογισμούς, έπειδή ακριβής άπογραφή δέν ύπάρχει, ο αριθ. των κατοίκων της νήσου άναδάνει εις 10—12 χιλιάδας, εισι δέ πάντες Ιθαγενείς πλήν ευαριθμων τινών παρεπιδήμων και τούτων νησιωτών.

Οι Συμαίοι έχουσι Ορησκευτικήν άροτίωσιν εις την γενέθλιον

ΉΜΑΣ ΚΟΣΗΝ Η

αὐτῶν γῆν' ἔθεν ἰδιώτων καὶ κέριον μέλημα αὐτῶν εἶνε ἡ πρόοδος καὶ εὐημερία αὐτῆς ὡς νησιῶται δὲ καὶ κέρτοικοι ἀγόνου ἐδάφους πρῶτῳ μὲν ἠγαγκάουσαν νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐμπόριον ἢ δὲ ἔξοχος σπογγοαλιευτικὴ τέχνη τῶν ταῖς περιεποίησε τὴν σῆμῆν, ἧτις ἀπὸ τοῦ γενάρχου των Θαλασσιῶν Γλαύκου ὑπάρχει συνδεδεμένη μετὰ τοῦ δνάματος των. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρόοδος εὐνοεῖ πάντοτε τὴν δμόνοιαν, δραστηριότητα καὶ τιμιότητα, ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ καὶ μ' ἔλην τὴν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ ὑλικῷ βίῳ ἐπενέργειαν τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ τὴν τύχην των ἐδημιούργησαν καὶ τὸ ἠθικὸν των ἐβεβαίωσαν καὶ τὴν πατριδα των κατέστησαν σεβαστὴν εἰς τὸν ἐμπορικὸν καὶ ναυτιλιακὸν κόσμον ἐπὶ τοσούτων, ὥστε ἐπιδεικνύοντες αὐτὴν δύναται νὰ σημειώνωται ἐπὶ τῆ προόδῳ αὐτῆς. Ὁ δὲ βίος αὐτῶν ἀποβαίνει ἐνημέραι τοσούτῳ μᾶλλον ἀνετώτερος, βαρὺ καὶ ἐπιμελέστεροι καὶ δραστηριώτεροι γίνονται, οἱ μὲν διὰ τῆς ναυτιλίας, οἱ δὲ διὰ τῆς σπογγοαλιείας καὶ ἄλλοι δι' ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἰδίως τῆς σπογγομπορίας, τοῦ σπουδαιότερου τῆς νήσου πλούτου.

Ἀπὸ τῆς νηπιακῆς ἡλικίας τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν Συμαίων γυμνάζονται διὰ τῆς πράξεως τὸ ἐπιτήδευμα τῶν γονέων, καταδύμενα παιδιᾶς ἄχρι εἰς βάθος 8—10 ὄργ. κατὰ τὸν λιμένα. Εἰς τὴν ἐφηλικὴν ἡλικίαν, ἀφ' οὗ τελειώσωσι τὰ ἐν ταῖς ἀλληλοδιδασκατικαῖς σχολαῖς ἢ καὶ τὰ ἐν τῷ σχολαρχεῖῳ παραδιδόμενα μαθηματά, ἕσα δὲν εἶνε προωρισμένα δι' ἀνωτέραν παιδείαν ἀκολουθοῦσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν εἰς τὰ μακρυνὰ τῆς Ἀφρικῆς καὶ Συρίας ταξείδια ἢ συνοδεύουσιν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Σύμης καὶ τῶν παρακειμένων νήσων διὰ τὴν σπογγοαλιείαν τοὺς διὰ τὸ γῆρας ἀνικάνους κατασταθέντας πατριώτας των, ἵνα ἐκτεθῶσιν εἰς μακρυνὰ μέρη, συνεργαζόμενα μετ' αὐτῶν.

Τὸν Μάϊον ἀνάγονται εἰς τὸ πέλαγος κατὰ ομάδας ἐν μέσῳ συχῶν πυρεβολισμῶν καὶ σημαιοφορούντα τὸ εἰκόνημα τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, τοῦ προστάτου των, τὰ σπογγοαλιευτικὰ πλοίαρια τῶν Συμαίων, ὧν τὸ πλήρωμα σύγκεται ἐξ 7 ἀνδρῶν. Αἱ ἡμέραι τοῦ ἀπόπλου των εἶνε ἡμέραι εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τοὺς ἀποτίτους τοῦτους σπογγαλιεῖς, ἐνῷ ὁ ἐπισφαλῆς καὶ κινδυνώδης τρόπος, δι' οὗ οἱ ἐγκατεῖς οὗτοι ναῦται πορρίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἐφελκύνει τὴν προσοχὴν καὶ τῶν μᾶλλον περὶ τὴν θάλασσαν ἠσυχμένων.

Τίς ἀληθῶς δὲν συμπαθεῖ; τίς δὲν αἰσθάνεται καρδιόδηκτον φέρον ὑπὲρ αὐτῶν; τίς δὲν συμμερίζεται τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς τῶν προσφιλῶν αὐτῶν οἰκογενειῶν περὶ τῆς αἰσίας ἐπανόδου των, ἀναλογιζόμενος εἰς ἡλικίους κινδύνους ἐκτίθενται θαρραλέως ἐντὸς εὐδρόπων σκαφίδων ἐπίδαται, ὧν ἡ ζωὴ εἶνε πολύτιμος εἰς χιλιάδας ἀτόμων, εἰς πηλάγη, ὧν τὰ ἔργατα φέρουσι πλεῖστα ἕσα θαλάσσια θηρία καὶ παντοῖα ἐπακεληρτικὰ συναντήματα, τὸ δὲ ἄπιστον στοιχεῖον πολλὰκις κλυδωνίζει αὐτά; καὶ ἔμως ἡ τέχνη ἐδίδραξεν αὐτοὺς νὰ καταρροῦσιν τοὺς κινδύνους καὶ ἡ πεῖρα νὰ ὑπερνικῶσι τὰς τρικυμίας.

Ἐν τούτοις τὸ Αἶγιον μετ' ὀλίγον καλύπτεται ὑπὸ τῶν πλοιαρίων ποτῶν καὶ μετὰ πολυήμερον ταξείδιον πλέουσι τὰ παράλια τῆς Κρήτης, Συρίας, Καραμανίας, Βεγγάζης καὶ πολλοὺς

ἄλλους τῆς βορείου Ἀφρικῆς αἰγιαλοὺς, ἔνθα ἀσχολοῦνται διὰ καταδύσεως περὶ τὴν ἄλιαν τοῦ πολυτίμου σπόγγου, ἧτις ἐνεργείται ὡς ἑξῆς.

Ἐφίηται, ὅτι εἰς ἕκαστον σπογγικὸν πλοίαριον ἐπιβαίνουνσιν ἐν ὄλοις 7 ἄνδρες· τούτων οἱ μὲν πέντε καταδύονται καὶ ὀνομάζονται δῦσαι βουτηγαῖδες, οἱ δὲ λοιποὶ δύο ἔργον ἔχουσι τὴν κωπηλασίαν, τὴν καθάρσιν τῶν ἐξαγομένων σπόγγων, τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνάσυσσιν τῶν καταδυομένων καὶ ἐν γένει τὴν περιθάλψιν αὐτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καλοῦνται μὲ ἐν γενικῶν ὄνομα κωπηλάται ἢ κουπάδες.

Ἀφ' οὗ τὸ πλοῖον ἀφιχθῆ καὶ ἀγκυροβολήσῃ εἰς τὸν νομιζόμενον ὡς σπογγοφόρον τόπον, τότε εἰς τῶν δυτῶν φέρων κρεμαμένην ἀπὸ τοῦ τραχήλου δικτυωτὴν σπογγοδόχην καὶ κρατῶν μὲ προτεταμένης χεῖρας πλάκα κωνοειδῆ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου καμπανέλι ὑπ' αὐτῶν λεγόμενην, εἰς τὴν βάσιν τῆς ἑοκάς ὑπάρχει προσδεδεμένος μακρότατον σχοινίον, οὗ τὴν ἄλλην ἄκραν οἱ κωπηλάται κρατοῦσι, καταδύεται ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τοῦ σκάφους εἰς βάθος 20 ἕως 35 ὄργων, ἐνίοτε δὲ καὶ 40, ἀφ' οὗ πρότερον εἰσπνεύσῃ ἰκανὴν ποσότητα ἀέρος. Ὑπὸ τοῦ βάρους δὲ τῆς πλάκας φερόμενος ὁ δῦτης ἐν ἀκαρεῖ διαγύει τὸ θαλάσσιον τοῦτο διάστημα καὶ, ποδοθετῶν ἐπὶ τοῦ πυθμένου, ὄρχεται τῆς ἐργασίας του, ὅσον οἷόν τε ἀπνευστὶ ἀποσπῶν διὰ τῶν στιβαρῶν χειρῶν του προρρίζους τοὺς σπόγγους ἀπὸ τῶν υποθαλασσίων βράχων ἢ ἀπὸ διαφόρων σωματίων, ἐπὶ τῶν ὑποίων ὑπάρχουσι προσκεκολλημένοι. Παρὰ ταῖς νησιώτικας ἢ διὰ μαχαίρας ἢ ἄλλου τινὸς μέσου ἀποκοπῆ τῶν σπόγγων εἶνε πάντῃ ἀσυνήθης συμβαίνει δὲ τοῦτο κατ' ἐξαιρέσιν μόνον ἐπὶ παλαιῶν καὶ ἐπομένων βαθυρρρίζων σπόγγων φυομένων εἰς ἀβαθῆ ὕδατα καὶ ἐν ταῖς ἐπαῖς τῶν βράχων, ἐνθεν ἀδύνατον ἀποβαίνει ν' ἀποσπασθῶσι διὰ τῆς δυναμείας τῶν χειρῶν.

Ὁ δῦτης μένει ὑπὸ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης μέχρις οὗ ἐξαντληθῆ ὁ ἀήρ, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν κατάδυσίν του εἶχεν εἰσπνεύσει ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, ἐφ' ὅσον οἱ πνευμένους του ἀντέχουσι· τότε δὲ σείων τὸ σχοινίον δίδει τὸ σὴνθημα τῆς ἀναδύσεως εἰς τοὺς διὰ τὴν ζωὴν του ἐπαγρυπνοῦντας κωπηλάτας, οἵτινες ἀνασφύρουσιν αὐτόν, ἐν μόλις ἐπιβαίνοντα εἰς τὸ πλοῖον διαδέχεται ὁ δεύτερος καὶ οὕτω κατ' ἐξῆς μέχρι τοῦ πέμπτου ἐνεργεῖται δὲ καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ σπογγοαλιεία ὑφ' ὄλων τῶν δυτῶν ἀπὸ πρῶτας μέχρις ἑσπέρας.

Μετὰ τὴν κατάπυσσιν τῆς ἡμερησίας ἐργασίας τῶν δυτῶν, οἱ κωπηλάται ἀναλαμβάνουσι τὸ τῆς καθάρσεως καὶ λευκάνσεως τῶν σπόγγων ἔργον, ὀλιθόντες ἢ προστριβόντες αὐτοὺς διὰ τῶν ποδῶν των ἐπὶ τοῦ κασαστρώματος τοῦ πλοίου· εἶτα περῶντες αὐτοὺς εἰς λεπτὰ σχοινία ἀποκλύουσι εἰς τὴν θάλασσαν ἐπανεπιλημμένους πολλὰκις μέχρις οὗ ἐκχυθῆ διὰ τῶν πόρων ἐντελῶς ὁ ἐμπεριεχόμενος γλοιώδης χυμὸς καὶ ἐκβληθῶσι τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνακτυχθέντα διάφορα μύρια. Μετὰ τοῦτο ἀποξέουσι διὰ μαχαίρας τὸν περικαλύπτοντα αὐτοὺς μέλανα καὶ δυσώδη μύκητα καὶ αὐτὴς ἀποκλύουσι εἰς τὴν θάλασσαν δις καὶ τρίς μέχρις οὗ ἀποκαλυφθῆ ἡ περικτύδης ἢ ἰνώδης οὐσία τοῦ ἐν χρῆσει σπόγγου.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ Αὐγούστου οἱ Συμαῖοι, ὡς καὶ πάντες οἱ νησιῶται σπογγοαλιεῖς, ἐπανακάμπουσιν ἐν μέσῳ γενικῆς χαρᾶς

εἰς τὴν πατριδα των, ἔνθα μετ' ὀλιγοήμερον ἀναψυχῆν παρασκευάζονται αὐτὴς διὰ νέας ἐκδρομὰς (δευτεροταξείδια) κατὰ τὸ ἀρχιπέλαγος πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν διαρκεῖ δὲ ἡ ἐργασία καθ' ὅσον ἢ θερμοκρασία τῆς θαλάσσης ταῖς ἐπιτρέπει τὴν κατάδυσιν, συνήθως ἑμῶς παρατείνεται μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ὀκτωβρίου, ἐν ᾧ οἱ διὰ σπογγικῶν μηχανῶν καταδυόμενοι ἐργάζονται καὶ ἐφ' ὄλον τὸν χειμῶνα.

Οἱ σπόγγοι πωλοῦμενοι παρὰ τῶν σπογγαλιέων εἰς τιμὰς σὺχλ' ἀρκούντως ἱκανοποιούσας τοὺς κόπους καὶ κινδύνους αὐτῶν εἰς τοὺς καιροὺς λαϊκούτους ἐμπόρους, οἵτινες διὰ μεγάλων ἐντόκων ποσῶν ἐξοπλίζουσι τὰ πλοίαριά των, καὶ ὑπὸ τούτων ἀποστελλόμενοι εἰς τὴν Εὐρώπην δι' Ἀγγλικῶν ἀτμοπλοίων προσεγγίζοντες κατὰ δεκαπενθήμεριαν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου, ἐμποιοῦνται ἀντὶ ἐπικερδεστάτου τιμήματος.

Ἀπανταχοῦ μὲν τῆς Εὐρώπης ἡ χρῆσις τοῦ σπόγγου εἶνε γνωστὴ, ἡ κυριώτερα ἑμῶς ἀγορὰ ἐνεργεῖται ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ. Οἱ σπογγοῆμποροι τῶν μερῶν τούτων διαθέτουσι μετὰ πλείστης ὀψης τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς χεῖρας τῶν Συμαίων σημαντικὰ κεφάλαια ἄχρι τοῦ εἶδους τούτου, ἀντὶ τοῦ ὁποῖου εἰσάγεται κατ' ἔτος ἐν τῇ νήσῳ τίμημα 5 ἑκατομμυρίων περίπου γροσίων.

Οἱ Συμαῖοι διὰ παραγγελιῶν συγχρότερον δὲ διὰ τῆς αὐτοπροσώπου παρουσίας των ἐν Εὐρώπῃ μεταφέρουσι κατ' εὐθείαν ἐκεῖθεν ἔτι χρήσιμον πρὸς τρῶσῆν, ἐνδυμασίαν, οἰκιακὴν διακόσμησιν καὶ ἐξοπλισμὸν τῶν πλοίων των, ὧν ὁ ἀριθμὸς τῶν μὲν μεγάλων, δηλ. ἀπὸ 100—700 τόνων, δὲν ὑπερβαίνει τὰ 25, τῶν δὲ σπογγαλιευτικῶν σκαφῶν ἀπὸ 8—12 τόνων ὑπολογίζεται ἀπὸ 250—280 δι' ἑλλησιπν νηολογεῖται τακτικῶς.

Οἱ τὴν τάξιν τῶν σπογγαλιέων ἀποτελοῦντες, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς ὅλας τῶν τὰς ἀνάγκας διὰ μόνου τοῦ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου κέρδους, ἐπεδύθησαν εἰς ἔτι ἐπιτήδευμα ἠσθάνετο ἐν ἑαυτῷ ἕκαστος ἱκανότητα καὶ κλίσιν. Οὕτω μετὰ τὸν Ὀκτώβριον οἱ μὲν μετέρχονται τὴν μικρομπορίαν, μεταφέροντες ἐκ τῆς ἀπέναντι Μικρασίας καὶ τῆς εὐκάρπου Ρόδου καὶ ἄλλων νήσων πᾶν ἔτι χρήσιμον ἐν τῇ ἀγορᾷ πατριδῶν των, οἱ δὲ τὴν ναυτιλίαν, καὶ ἄλλοι διαφόρους τέχνας, ἐξ ὧν μᾶλλον ἐπρόδουσαν ἐν τῷ τόπῳ ἡ ναυπηγία, ἡ τεκτονικὴ, ἡ ὑποθηματοποιία, ἡ ρωμιορραπτικὴ καὶ ἡ βαφικὴ, εἰς ἃς ἀσχολοῦνται ἀνεκδότης μέχρι τοῦ Μαΐου, ὅτε αὐτὴς παρασκευάζονται διὰ τὸ κυρίως ἔργον των, τὴν σπογγοαλιείαν, ἥνπερ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπὸ τοῦ καταέρας των ἐκληρονόμησαν.

Μιχαήλ Γρηγορόπουλος.

Περὶ τῆς ἐν ταῖς Ἰνδίας προόδου τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ὡς ἐν Ἰαπωνίᾳ, οὕτω καὶ ἐν Ἰνδίᾳ, ἡ εἰσχώρησις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπιφέρει τὰ αὐτὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἀνυψῶν τοὺς

λαοὺς ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς. συμφωνῶν πρὸς τὰς ὑπόσχέσεις αὐτοῦ τοῦ Ἰδρυτοῦ. Αἱ Ἰνδῖαι πρὸ 50 περίπου ἐτῶν εὐρίσκοντο εἰς σκότος φηλαργόν, ἀμάθειαν καὶ ὀμότητα δδύνηράν. Οἱ κατὰ τὸ θρησκευτικὸν τοῦ τόπου εὐσεβέστατοι ἀνεργίζοντο ἐπὶ ἀγχιστῶν κρεμαμένων διὰ σχοινίων ἐπὶ στήλης ὑψηλῆς, κρατούμενοι δὲ ἐξ αὐτῶν οὕτω κεκυρωμένοι περιεφέροντο κύκλῳ τῆς στήλης. Ἐτεροι κατεκλίνοντο ἐν κλίνας ἐχούσας στρωμνὴν ἐξ ἡλων, ὧν ἡ αἰχμὴ ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ σώματος ὀθειτο εἰς τὰς σφίρας τοῦ κατακλινομένου. Ἐτεροι ἐφρίπτοντο ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἄρματος τοῦ Θεοῦ Βουρκανῶδ καὶ ἠτύακτόνουν αὐτοκτόνῳ δδύνηράν. Αἱ χῆραι ἐκαίοντο μετὰ τοῦ πτώματος τοῦ συζύγου αὐτῶν, οἱ δούλοι ἐφρονέοντο, ἕπως παρακαλοῦσθῶσι τὸν δεσπότην των τὰ βρέφη ἐξεκθῶντο παρὰ τὰς ἐχθρας τοῦ ποταμοῦ Γάγγου καὶ ἐγίνοντο βιορὰ τῶν κροκοδείλων, οἱ δὲ γέροντες ἀπεπέμποντο εἰς τὰ δάση, ἕπου ἠφρανίζοντο ὑπὸ τῶν θηρίων.

Ταῦτα πάντα ἐξέλιπον ἤδη διὰ τῆς διαδόσεως τῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀντ' αὐτῶν εἰσῆχθησαν τὸ ἐμπόριον, ὁ ἀμῆμος, ὁ ἠλεκτρισμός καὶ σχολεῖα ἀμφοτέρων των φύλων, ἔνθα σήμερον φοιτοῦσι 122, 372 μαθηταί, ἐξ ὧν 26,000 Ὀἷλα καὶ 26,000 Ὀἷλα κατ' ἔτος, ἧτις δαπανᾷ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐγγυρίων 3,500, 000 τάλληρα κατ' ἔτος, σκέπτεται νὰ καταστήσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν ὑποχρεωτικὴν διὰ τοὺς μεταξὺ 5—12 ἔτους παῖδας καὶ κοράσια.

Ὅτι δὲ οἱ ἐγγύριοι ἐκτιμῶσι τὰ γράμματα φαίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς: Ἰθαγενῆς τις τῆς Βομβάης προσέφερε περὶ τὰς 200,000 δρ. πρὸς Ἰδρυσιν πανεπιστημίου ἐν Σουρᾷ. Ἐτερος συνείσφερε κεφάλαιον 150,000 δρ. ὅπως πάντε νεοὶ ἐκπαιδεύωνται διαρκῶς ἐν Ἀγγλίᾳ, ὄφελοντες νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ διδάσωσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν πατριδί. Ἐτερος ἀφῆκε 750,000 δρ. πρὸς Ἰδρυσιν γυμνασίου ἐν Βομβάῃ καὶ ἕτερος 500,000 δρ. πρὸς σύστασιν δημοσίας βιβλιοθήκης. Παραλείπομεν πολλὰ ἄλλα δωρήματα καὶ προσπαθείας, ἐξ ὧν φαίνεται ἡ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ πρόοδος τῶν φῶτων ἐν ταῖς Ἰνδίαις. Ὁ Χριστιανισμὸς ἔνθα μὲν ἀκμαίνει ἐπιφέρει εὐλογίας ταῖς ὁπαδοῖς αὐτοῦ, ἔνθα δὲ ὑπάρχει μόνον κατὰ τύπον, ἐκεῖ ἀκμαίνει ἡ ἐξαρχειώσις καὶ ἡ πενία.

Ἐν ταῖς Ἰνδίας μεταξὺ τῶν ὄσων παρ' ἡμῖν καλοῦνται βάρβαροι καὶ θεωροῦνται ὡς κτήνη μᾶλλον ἢ ὑπεύθυνοι καὶ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι (καὶ τοῦτο διότι κλείοντες τοὺς οφθαλμοὺς πρὸς τὸ φῶς νομίζομεν ὅτι σκότος ἀπανταχοῦ βασιλεύει) εὐρίσκονται 24 τυπογραφεῖα, ἐξ ὧν ἐξῆλθον κατὰ τὴν παρελθούσαν δεκαετίαν 3410 ἔργα εἰς 31 γλώσσας καὶ διαλέκτους καὶ 12,317, 172 ἀντίτυπα τῶν Ἀγίων Γραφῶν καὶ Εὐαγγελικῶν φυλλαδίων καὶ συγγραμμάτων. Προσέτι 200 περίπου ἐγγύριοι ἱεραπόστολοι κηρύττουσι τὸν Χριστὸν 2,000 περίπου ἱεροδιδασκαλοὶ διδάσκουσιν εἰς 2 χιλιάδας ἐγγυρίους Χριστιανικὰς ἐκκλησίας, ἀριθμούσας 1)4 ἑκατομμυρίου μέλη. Οὗτοι δὲ κῆρῆσαν κατὰ 84)00 τὴν παρελθούσαν δεκαετίαν. Εἰς τὴν ἐκχριστιανισμῶν τῶν εἰδωλολατρῶν χρησιμεῖται κατὰ πρῶτον λόγον ἡ διάδοσις τῶν Ἀγίων Γραφῶν, τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὰ κ' ο' ρ' ι' α' κ' α' σ' χ' ο' λ' ε' ἄ. 120,000 παῖδες σήμερον φοιτοῦσι εἰς τὰ κυριακὰ σχολεῖα τῶν Ἰνδιῶν, ἐξ ὧν ἡ ἐλευσεμένη γενεὰ θέλει λάβει,

νον των πρώτων Χριστιανικών χρόνων ἀφοῦ 14 περίπου αἰῶνες ἐσεβόθησαν, δὲν διετηρήθη ἐπὶ τέλους πλήρως, ἀφαιρεθέντων τινῶν τῶν φύλλων τοῦ, ἕπερ ἀποδοτέον εἰς τὴν κακὴν χρῆσιν, ἣν ὑπέστη κατὰ τὴν παρακμὴν τῆς μονῆς. Ἐξω τῆς περιοχῆς εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ λιθοστρώτου ἐδάφους ὑψοῦται πολυμεγέθους κυπαρίσσης, ἣς οἱ κλώνες, ὀρίζονται ἑκτεινόμενοι καὶ κατὰ τὰ ἄκρα πρὸς τὰ κάτω κλίπυλόμενοι καὶ λίαν περιέργως συνδυαζόμενοι, δύνανται νὰ χρησιμεύωσιν ὡς ἐξαιρετον ἀλεξήλιον εἰς ἑκατοστῶν ἀνθρώπων.

Ἀημοσία ἐκπαίδευσις καὶ ὑγεία.

Οἱ Συμαῖοι, ἀνέκαθεν παραδεχόμενοι τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἀποφθέγγματος τοῦ ἀρχαίου ποιητοῦ Φωκυλίδου «ὕγεια καὶ νοῦς ἐσὶλὰ τῷ βίῳ δύνανται» καὶ πιστεύοντες ὅτι ὁ μὲν νοῦς ἀκμαῖζει διὰ τῆς ἀληθοῦς παιδείας, ἣ δὲ ὑγεία τοῦ σώματος διατηρεῖται διὰ τῆς θείας τοῦ Ἱπποκράτους ἐπιστήμης, οὐδέποτε ἔπαυσαν τοῦ νὰ καλλιεργῶσι τὰς μὲν ἠθικὰς καὶ διανοητικὰς αὐτῶν δυνάμεις εἰς τὰ σχολεῖα, τὴν δὲ τοῦ σώματος ὑγείαν νὰ ἐπιμελῶνται προσηκόντως καὶ ἐκζητῶσιν αὐτὴν κατ' ἐπιστημονικῶν ἰατρῶν. Ἀυτὴ δὲ ἡ πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων ἀξίεπαινος μέριμνα τῶν Συμαίων παραγγέλλει τὸ ἐνχάριστον ἀποτελεσμα, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν γραμματικῶν πρὸς τοὺς ἀγραμμάτους εἶνε ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ταύτῃ πολὺ ὑπέρτερος παρὰ εἰς πᾶσαν ἄλλην νῆσον τοῦ αὐτοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν αὐτῶν πόρων.

Ἰπὸ τὴν ἐποπῆν ταύτην ἂν ἐξετάσωμεν τὸ πρῶτον θέλωμεν εὑρεῖ μάλιστα ὁ Ὁ|Ο μὴ εἰδὸτας γράμματα, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ τοῦ ἐμπόρου μέχρι τοῦ ἰχθυοπώλου καὶ ἀνεκγινώσκουσιν ἐλευθέρως καὶ γράφουσι καλῶς καὶ τὸ λεκτικὸν ἀρκεῖντως διαρθρωμένον ἔχουσι πολλοὶ μάλιστα νέοι, τέκνα εὐπύρων πολιτῶν, προεκπαιδευθέντες εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πατρίδος τῶν, διήλθον ὑστερον καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐδάκλυρον τὴν σειράν τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων καὶ, εἰς τὰ λύκεια καὶ πανεπιστήμια τῆς Ἑυρώπης μεταβάντες, ἔγειναν ξένων γλωσσῶν κάτοχοι καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμια ἠδουκίμησαν διὸ καὶ διδάσκαλοι καὶ ἱατροὶ πτυχιούχοι πολλοὶ τῶν Συμαίων διακρίθησαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς.

Ἄλλοτε οἱ Συμαῖοι ἐκτίζον τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα τῶν εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν ἔξω τῆς πόλεως· οἱ δὲ ἐν αὐτοῖς μαθητευόμενοι ὑποχρεωμένοι ὄντες νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τοὺς οἴκους τῶν μόνων ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος, κατὰ Κυριακὴν, ἐλάμβανον παρὰ τῶν γονέων τῶν ἐβδομαδιαίαν προφῆν καὶ οὕτως ἐν τῇ σχολῇ ἐνδεικνύμενοι μακρὰν τῆς τύφης καὶ τῶν κακῶν ἐντυπώσεων προέκοπτον σκοπιμώτερον ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ.

Τοιαύτης τινὸς σχολῆς, χρονολογούμενης ἀπὸ τοῦ 1765 ἔτους, τὰ εἰρήπια δεικνύονται εἰσαεὶ κατὰ τὴν θέσιν ἀγία Μαρίνα ἔξω τῆς πόλεως νοτιοανατολικῶς. Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ, σχολαρχοῦντος Γερασίου Ἰερομονάχου τοῦ Καρυκαίου (ἴδε βιογραφίαν αὐτοῦ εἰς Κύρον παιδείαν καὶ Κύρον ἀνάπτυξιν μεταρραδοῦσαν ὑπὸ Βαρβαλάχου τόμου α' ἐκδ. Δογμα) καὶ μετὰ τούτου Νεοφύτου Φαουλάρη τοῦ Συμαίου μετακλήθητός ἐκ Κυδωνιάς, διού ἄλλοτε ἐδίδασκεν, ἐμαθότασιν ἄνδρες διακρίθοντες ὑστερον ἐπὶ

σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ οἱ ὁ σοφὸς Βαρβαλάχος, ὁ λεξικογράφος Ἄνθιμος ὁ Γαζής καὶ οἱ ἐπὶ παιδείᾳ διαπρέψαντες Συμαῖοι Βενέδικτος ὁ ἐπὶ Καποδιστρίου σχολαρχήσας εἰς Σπέτσας καὶ Πόρον (ἴδε Β' τόμον Μέντορος σελ. 382), οἱ ἀδελφοὶ διδάσκαλοι Ἰωάννης καὶ Μιχαὴλ Φωτιάδαι, Ἰωάννης ὁ ἐπικληθεὶς Λογιώτατος, Γερμανὸς καὶ Μαραβέλλιος ὁ ἱατρός καὶ ἄλλοι Συμαῖοι καὶ πολλοὶ ὁμογενεῖς, διὰ τῆς παιδείας αὐτῶν μεγάλως τὸ ἔθνος ὑπηρετήσαντες ἐν ταῖς δυσχερεσίαι αὐτοῦ περιστάσεσιν.

Ἡ σχολὴ αὕτη, ἥτις ἄλλοτε, ὡς οἱ γηροντότεροι διηγοῦνται, ἐπὶ ἱκανῶν χρόνων ἐφιλοξένησε τὸν ἀειμνηστον Νεόφυτον Βάμβαν τὸν ἔνδοξον ἐκείνον τῆς νέας Ἑλλάδος φιλόσοφον καὶ φαινοῦν τοῦ θεοῦ λόγου φωστῆρα, ἔσχε καὶ βιβλιοθήκην πολλοῦ λόγου ἀξίαν, ἥτις ἂν μὲν, ἀγνοεῖται πῶς, κατεστράφη καὶ σήμερον ὄλιγους μόνον τόμους ἀριθμεῖ ἢ βιβλιοθήκην τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς τῶν Συμαίων.

Ἐμπροσθεν τῶν ἐρειπίων τῆς σχολῆς ἐν τῷ κέντρῳ πλακοστρώτου περιοχῆς ὑψοῦται μέγιστος ὄρος πολλοῦ λόγου ἀξία διὰ τὴν ἀρχαιότητά της, ὑπὸ τοὺς σκιοφόρους κλώνας τῆς ὁποίας ὀρίζοντως ἐκτεινόμενος κατὰ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν, ἐκανεπαύετο ἐν ἀνέσει ἑκατοστῶς μνηστῶν κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν προκαδόσεων.

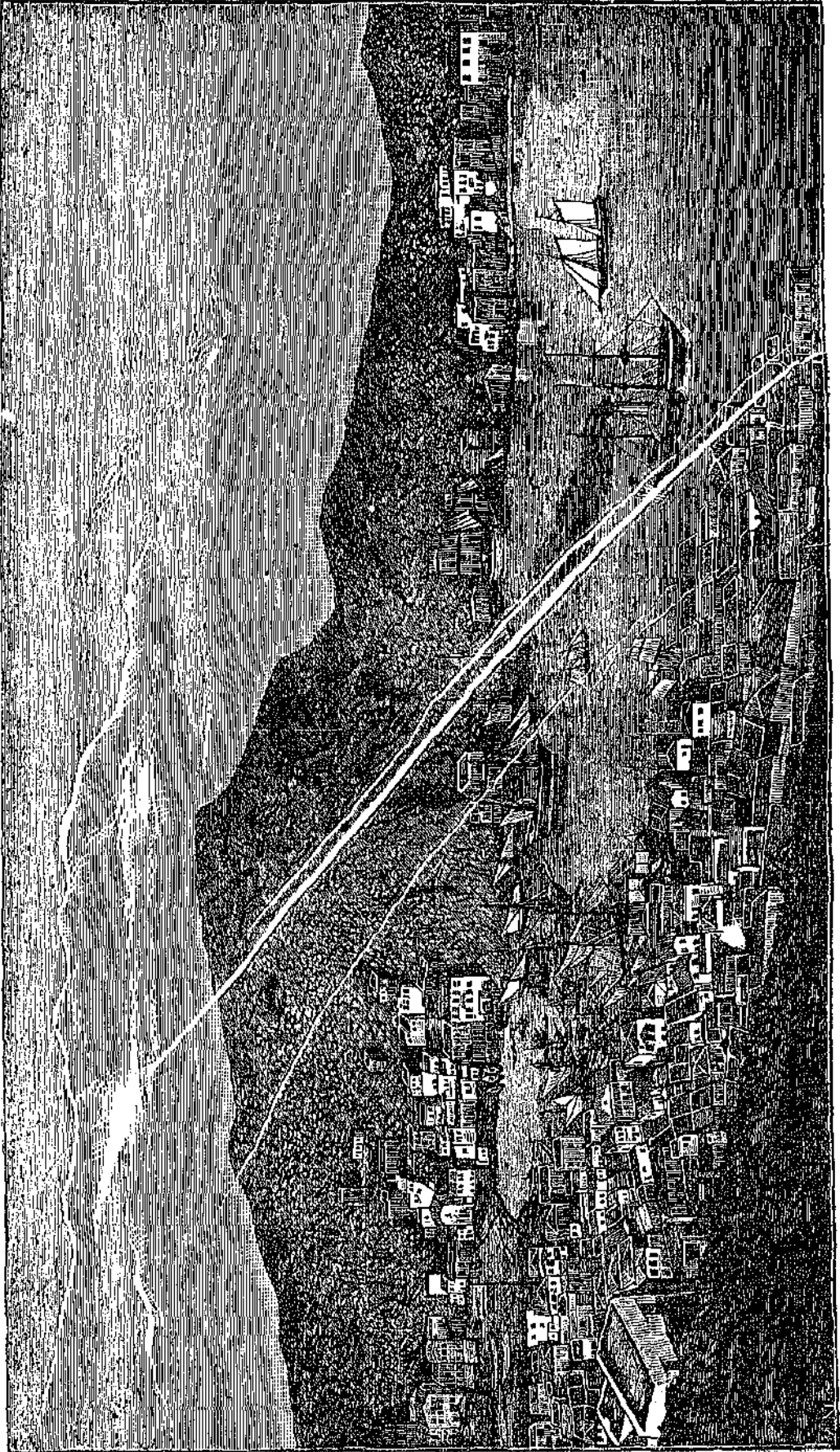
Σήμερον ἡ Κοινότης τῆς Σύμης διατηρεῖ ἐν ὅλοις πέντε σχολεῖα, ἥτις δύο προκαταρκτικὰ τῶν ἀρρένων, δύο παρθενωγαγεῖα καὶ ἐν σχολαρχεῖον ἐν ἐκάστῃ δὲ τούτων ἐκτός τῶν διδασκάλων, μεθοδοτέῃ καὶ ἀνὰ ἕνα παιδουόμον ἔργον ἔχοντα τὴν εὐταξίαν καὶ πειθαρχίαν τῶν μαθητευομένων, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τοὺς 500. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ καθ' ἑλὴν τὴν πόλιν πολλὰ ἰδιοσυντηρήματα παιδαγωγεῖα, ἐν οἷς γραμματίζονται ἱκανὰ νήπια προπαρασκευαζόμενα διὰ τὰ ἀλληλοδιδασκτικὰ δημόσια σχολεῖα.

Εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ ταῦτα ἐνδαιτήματα ταυτέον καὶ τὸ ἀπό τιμος ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἰδρυθὲν ἀνεγνωστήριον ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς νήσου «Ἀίγλη», ἣ σύστασις τοῦ ὁποίου κατὰ μέγιστον μέρος δρῆλεται εἰς τὴν καλαιθισίαν καὶ κρινοδουλίαν τῆς Συμῆς νεολαίας καὶ τοῦ ὁποίου ὁ κλονιστὴς τοσοῦτον ἐφείλικσε τὴν συμπάθειαν τῶν κατοίκων, ὥστε καὶ οἱ λογιώτεροι καὶ γηροντότεροι τοῦ τόπου ἔσπευσαν νὰ συνταχθῶσιν ὡς μέλη τοῦ μεγάλου τῶν προορισμῶν ἔχοντος τούτου τῶν Μουσῶν ἐνδαιτήματος. Πρὸς τούτοις ἡ Κοινότης διατηρεῖ δύο ἐπιστήμονας ἱατροὺς καὶ ἐν συστηματικῶν φαρμακείων, διευθυνόμενον ὑπὸ ἰδιαιτέρου φαρμακοποῦ μετὰ τοῦ βοηθοῦ του, ἐκ τοῦ ὁποίου τὰ φάρμακα δίδονται δωρεὰν εἰς ἀπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς κατοίκους, ἅμα ὡς ἐμφανισθῇ ἡ ἱατρικὴ συνταγή. Δι' ἕλα δὲ τὰτα δαπανᾷ ἡ Κοινότης ἐπέκεινα τῶν 1300 λιρῶν κατ' ἔτος.

Κάτοικοι καὶ βιομηχανία.

Κατὰ τοὺς πιθανωτέρους ὑπολογισμοὺς, ἐπειδὴ ἀκριβὲς ἀκογραφή δὲν ὑπάρχει, ὁ ἀριθ. τῶν κατοίκων τῆς νήσου ἀναβαίνει εἰς 10—12 χιλιάδας· εἰσὶ δὲ πάντες ἰθαγενεῖς πλὴν εὐαριθμῶν τινῶν παρεπιθῆμων καὶ τούτων νησιωτῶν.

Οἱ Συμαῖοι ἔχουσι θρησκευτικὴν ἀροτίωσιν εἰς τὴν γενέθλιον

Η ΝΗΣΟΣ ΣΥΜΗ.

Οί υπό των τίγρειων φονευόμενοι εν Ίνδίαϊς.

Φαίνεται, ότι ο αριθμός των κατά την Ίνδικήν υπό των θηρίων απολλυμένων ανθρώπων είναι τοσοῦτος, ὡς ἐφείλκετο σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Ἰνδικῆς κυβερνήσεως. Ἰδοὺ δὲ παραδείγματα μεταξὺ πολλῶν ἄλλων περὶ τῶν ὑπὸ τῶν θηρίων ἀπολοσθέντων. Τίγρις τις ἐρήμισε 13 χωρία καὶ κατέστησεν ἀκαλλυγῆτον ἕκτατον γῆς ἐκ 256 τετραγωνικῶν μιλίων· πολλὰκις δὲ τὰ ζῶα ταῦτα καθίστανται σπουδαίον πρόσκομμα εἰς τὰς τοπογραφικὰς ἐργασίας, αἵτινες γίνονται κατὰ διαταγὴν τῆς κυβερνήσεως. Κατὰ τὸ 1869 τίγρις ἐθανάτωσεν 127 άτομα καὶ ἐπὶ πολλὰς ἐδομαζίας διέκοψε τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ δύο ἐπαρχιῶν. Κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1868 πάνθηρ εἰσβαλὼν εἰς τὴν πόλιν Σικόλαν ἄρμησεν εἰς τινὰ οἰκίαν· ἐκ τῶν τειχῶν δὲ τῶν ἐπικινδύνως τραυματισθέντων ἀπεβίωσεν εἰς. Ὑπὸ τίγρειων φονεύονται πολλοὶ ἄνθρωποι, ἰδίως ἐν τῷ δάσους Ναλαῦ, —Μαλαῦ. Εἰς τῶν ἐν τῇ δάσει τούτῳ τίγρειων ἐφόνευσεν 100 ἀνθρώπους. Ἐν Νουϊθούκα τίγρις τις, ὅστις εἶχεν ἤδη καταστρέψει 108 άτομα, ἐξωλέθρευσε ἐπὶ τέλους δόλοκληρον οἰκογένειαν πενταμελῆ, πρὸς δὲ καὶ ἕτερα ἐπτὰ άτομα, ὅτε ἐφονεύθη κατὰ τὰς μεσημέρινὰς ἐπαρχίας τῆς Βεγγάλης. Ἐν διαστήματι ἕξ ἐτῶν ἀπωλέσθησαν 13, 401 άτομα. Ἡ καταστροφή τῶν θηρίων ταύτων παρουσιάζει πολλὰς δυσκολίας· ἐκτὸς τῆς δεισιδαιμονίας τῶν Ἰνδιανῶν, οἵτινες Ομοιωταὶ τὰ ζῶα ταῦτα ὡς ἐνεαρκώσεις δυσμενῶν Θεοτήτων, ἃς εἶνε κινδυνώδεις νὰ προσβάλῃ τις. (Ἡμερησία Νέα).

κινουμένων ξένων, τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν, τοῦ κρέατος καὶ ἄλλων ἐδωδύμων· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ ἐφημερίς αὕτη «Ἡμερησία Ἔργα τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ» (Acta populi Romani diurna). Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἡ γινώσις τῶν συγχρόνων γεγονότων δὲν εὐρίσκειτο εἰμὴ εἰς τὰ ὑπὸ τῶν μοναχῶν συντασσόμενα χρονικά. Ἡ πρώτη ἐφημερίς ὑπῆρξεν ὁ «Ἐρημὸς τῆς Γαλλίας», δημοσιευθεὶς κατὰ τὸ 1605· διακοπεῖς δὲ κατὰ τὸ 1664 ἐπανελήθη κατὰ τὰ 1672 ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ «Κομψὸς Ἐρημὸς» ἐξακολούθησας μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 1710. Ἡ «ἐφημερίς τῆς Γαλλίας» (Gazette de France) συνεστάθη ἐν Παρισίοις κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1631 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ'. Οὕτω δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης προβαίνουσα ἡ δημοσιογραφία καὶ ὁσημέραι ἀναπτυσσομένη ἐφθάσεν εἰς τὸν σήμερον εὐρίσκειται βαθμῶν.»

ΑΕΡΩΔΗΣ ΣΙΦΩΝ.

Ἀτμοσφαιρικὸν τι φαινόμενον συνέβη τῇ 17 παρελθόντος Μαΐου ἐν τῇ Γαλλικῇ ἐπαρχίᾳ Αἰτιέζε, ὅπου ἡ ἐγγύχωτος ἐφημερίς τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀρρηγείται ὡς ἑξῆς:

Ἀερόμορφον τι ρευστὸν, λέγει ἡ ἐφημερίς αὕτη, μετροῦν τρία ἕως τέσσαρα μέτρα· εὐρους, ἐσχηματίσθη τὴν ἐσπέραν τῆς 17 Μαΐου βορειοδυτικῶς τοῦ χωρίου Καστέξ. Ἐχώρησε κατ' εὐθείαν γραμμὴν καὶ στροφοδινούμενον πρὸς τὸ χωρίον Καστέξ ἐπὶ ἀποστάσεως ἑκατὸν μέτρων, εἶτα δὲ μεταβαλὼν αἴφνης διεύθυνσεν ἐστράφη πρὸς βορρᾶν, συμπαρασύρον μεθ' ἑαυτοῦ πᾶν τὸ προστυχόν, δένδρα, ξύλα, ἀστῆχαις κλπ. Φθάσαν παρὰ τὸ ἀγροκλήπιον Παρτετινὸν τὸ ρευστὸν ἀνήρπασε γυναῖκά τινα καὶ μετεβίβασεν αὐτὴν ἀνευ σπουδαίων τραυματισμῶν εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι μέτρων· τοῦτ' αὐτὸ θὰ συνέβαινε καὶ εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς, ἂν οὗτος δὲν προὔλαμβανε νὰ συσπειρωθῇ περὶ τὴν ρίζαν ἑνὸς δένδρου· ἡ στέγη τῆς οἰκίας αὐτῶν ἀνηρπάγη. Χωρῆσαν ἔπειτα βορείως τὸ ἀτηρωμένον ρευστὸν εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης ἐντὸς τοῦ σταύλου τοῦ ἀγροκλήπιου, ἀπέσπασε τὰ ἐν αὐτῷ φυλαττόμενα κτήνη, χωρὶς ὅμως νὰ βλάβῃ αὐτὰ, καὶ ἀκολούθως ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς στέγης διαρρήξας αὐτήν. Τὸ ἀερόμορφον ρευστὸν ἐξηκολούθησεν ἔπειτα τὴν πρὸς ἀνατολὰς διεύθυνσιν, ἀνατρέπον καὶ καταστρέφον τὸ προστυχηάνον. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἀπήντησε δύο ἀμάξας συμριμένας ἐκάστην ὑπὸ ζεύγους βοῶν, αἵτινες ἀνυψώθησαν μετὰ τῶν ζώων εἰς ὕψος 20 μέτρων, κατεκρηματίσθησαν, τὰ δὲ τεμάχια διεσκορπίσθησαν τοιοῦτοτρόπως ὅστε ἐκ τῶν ἀμάξων εὐρέθησαν δύο μόνον τροχοὶ ὅλων παραμεμορφωμένοι· ἐκ δὲ τῶν δύο ἀμάξιηλατῶν ὁ μὲν ἀναρπασθεὶς ἐρρίφη σχεδὸν νεκρὸς εἰς 100 περίπου μέτρων ἀπόστασιν, ἀπέθανε δὲ μετ' ὀλίγου ὥρας, ὁ δὲ δευτερός ἐσήθη ὡς ἐκ τοῦ ἐπομένου περιστατικοῦ. Καθ' ἣν στιγμὴν τὸ καταστρεπτικὸν ρευστὸν ἤγγιζε πρὸς αὐτόν, πνοὴ ἀνέμου τοῦ ἀνήρπασε τὸ κάλυμμα καὶ, θραμῶν κατόπιν αὐτοῦ, ἤδυνήθη νὰ εὐρεθῇ ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ τοῦ ρευστοῦ. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀνατολικὴν διεύθυνσιν γυνὴ τις ἀνατραπέσια παρεσύρθη εἰς

Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς ἐφημεριδογραφίας.

Ἡ «Ἐφημερίς τῶν συζητήσεων» περιέχει τὰ ἐπόμενα περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς ἐφημεριδογραφίας. «Γνωστὸν ὅτι οἱ Σίνοι προηγήθησαν πάντων τῶν λοιπῶν λαῶν ὡς πρὸς τὴν τυπογραφίαν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς δημοσιότητος· οὕτως ἡ τυπογραφικὴ τέχνη εἶνε γνωστὴ ἐν Ταρταρίᾳ, ἐν Κίνᾳ καὶ Ἰαπωνίᾳ ἕξ ἀμνημονεύτων χρόνων. Ἐκ μαρτυριῶν ἀναμφισβητήτων ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ Σίνοι εἶχον τυπογραφεῖα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρίτου αἰῶνος καὶ εἶτε μετεχειροῦντο κινήτους ἐκ ξύλου χαρακτῆρας ἀπὸ τοῦ ἐνάτου αἰῶνος. Μεγαλυνοῦμεν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ τυπογραφικῇ τέχνῃ, λέγει ὁ Μονταίνος, καὶ ὅμως ἄλλοι ἄνθρωποι κατοικοῦντες ἄλλαχοῦ, ἐν Κίνᾳ, ἔχουσιν αὐτὴν ἀπὸ χιλιῶν καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν.» Ἐβημοσιεύθησαν ὅθεν κατὰ τὰς μετακρημαμένους ἐκείνας χώρας συγγράμματα, περιοδικὰ συλλογαὶ καὶ ἐφημερίδες εἰς ἐποχὰς λίαν ἀρχαίας. Ἡ ἐφημεριδογραφία συνίστατο ἐν Ρώμῃ κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως τῆς Γερουσίας ὡς καὶ τῶν γενέσεων, ἀποβιώσεων, συνοικισίων, τῶν ὀνομαζόμενων εἰς Ρώμην ἀφι-

8 ἕως 10 μέτρων ἀπόστασιν. Παιδίον τι δεκατετραετὲς περίπου καταληθὲν αἴφνης ἔσχε τὴν ἐτοιμότητα νὰ προσκολληθῇ εἰς ἕν δένδρον ὅπου ἐξερριζώθη καὶ παρεσύρθη μετὰ τοῦ παιδὸς εἰς πέντε μέτρων ἀπόστασιν. Ἐὰ δύο ταῦτα άτομα ἀπηλλάγησαν διὰ μέσου τοῦ ὄφθου καὶ ἐλαφρῶν μωλωτισμῶν. Τέλος διευθυνώμενος πάντοτε πρὸς βορρᾶν ὁ ἀερόμορφος σίφων ἐφθασεν εἰς

κορυφὴν τινα, ἐφ' ἧς τὸ κοιμητήριον, περιεστράφη ἐν τῷ περιβάλλῳ τῶν νεκρῶν, ἀνήρπασε τὰ τεῖχη, ἀπέσπασε δένδρα καὶ σταυρούς, ἐστράφη πρὸς δυσμὰς καὶ ἐξέλιπεν εἰς ἀπόστασιν 400 ἕως 500 μέτρων ἀπὸ τοῦ κοιμητηρίου. Τὸ φαινόμενον τοῦτο διήρκεσε περὶ τὴν μίαν ὥραν. (Νεολόγος)

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΛΥΠΗ.

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ Ν. Ι. Τσαγκρίδου.

Ποῦ πῆγε τ' ἀδελφάκι μου, μαμμὰ, τ' ἀγαπημένο; Τὸ ὄφρος ἦλθε μ' ἀπειρα· λουλούδια θροσερά· «ὦ ἐγὼ πῶς ὀλομόναχο νὰ παίζω τὸ καυμένο; Νὰ ἔλθῃ φώναξέ μου, το μαμμὰ μου τρυφερά.

Αἱ πεταλούδαις κότταξε πετοῦν ε' τὰ κρίν' ἐπάνω καὶ τὰ χρυσὰ των λάμπουνε 'ς τὸν ἥλιο φτερά· ἀλλὰ δὲν ἔχω θρεξί νὰ τρέχω νὰ τὰς πιάνω. Ὡ κράξε τ' ἀδελφάκι μου, μαμμὰ μου τρυφερά.

Ἰομεῖναν τ' ἀνὴ ἐρημα, πομεῖναν μαραμένα τοῦ πρεβολιοῦ ποῦ ἄλλοτε ἀνθαύσαν θροσερά, καὶ τὰ σταφύλια 'μείνανε 'ς τὸ κλήμα ξηραμένα Ὡ κράξε το νὰ παίζωμα, μαμμὰ μου τρυφερά.

«Ἀλλὰ θαρρεῖς πῶς δύναται « ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν μου καὶ νὰ ἐρθῇ νὰ παίξεται, « ὡς πρὶν εἰς τὴν πηγῆν; « Τὸν ἄγγελο ποῦ 'γέλασε « γιὰ μὰ φορὰ, παιδί μου, « καθὼς γελᾷ ἡ ἀνοιξί, « μὴ πλιά ζητῆς 'ς τὴν γῆν.

ην ἀνεδέχθη, ἔπρεπε νὰ φαίνομαι ὡς πορευόμενος ἀπλῶς εἰς Σουέζ. Ὁ Ἐδουάρδος Κίγκ μ' ἠκολούθησεν ἐν τῇ δια Μασσαλίαν ἀπ' εὐθείας ἀναχωρούση συνοδείᾳ, ἐν δὲ τῷ σταθμῷ ἀπεχωρίσθημεν, αὐτὸς μὲν ὅπως ὑπέσχετο εἰς τὸ ἀναγνωστήριον τοῦ Bowlo πρὸς ἀνάγνωσιν ἐφημερίδων, ἐγὼ δὲ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Λιβεργατόνος εἰς τὴν κεντρ. Ἀφρικὴν, καί... τίς οἶδε!

Περὶ τὸν κρῖνον νὰ ἐκθέσω τὰ πρὸ τῆς εἰς κεντρικὴν Ἀφρικὴν ὁδοπορίας μου.

Ἀνήλθον πρὸς τὸν Νεϊλον, ἔνθα εἶδα τὸν κ. Higginbosham ἀρχιμηχανικὸν (*) τῆς ἐκδρομῆς τοῦ Βέκερ ἐν Φιλίας κ' ἐμπόδισα τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ μινιώδους τινὸς Γάλλου νεανίου μονομαχίαν προσκαλέσαντος αὐτὸν διὰ πιστολίου, διότι ὑπόπτευσεν ὅτι ὁ κ. Higginbosham ἐξέλαθεν αὐτὸν Αἰγύπτιον ἐκ τοῦ πηλου, ὅν ἔφερον.

Ἔσχον ἐν Ἱεροσολύμοις συνδιαλεξίην μετὰ τοῦ Captain Warren καὶ κατέβην εἰς τὸ βάθος τῆς μεθ' ἐνὸς κλητῆρος τοῦ μηχανικοῦ, ἔπως περιεργασθῶ τὰ λείψανα τῶν Τυρίων ἐργατῶν ἐπὶ τῶν θεμελίων λίθων τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος.

Ἐπεσκέφθη τὰ τζαμία τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ πρέσβους τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Γ. Προξένου.

ᾠδοπόρησα ἐπὶ τῶν Κρημνικῶν πεδίων τῶν γνωστῶν μαχῶν, ἔγωγ ὑπ' ἔψιν τ' ἀξιόλογα συγγράμματα τοῦ Kinglake. Ἐγευμάτισα μετὰ τῆς χήρας τοῦ στρατηγοῦ Αἰπρένση ἐν Ὁδησσῷ. Εἶδα τὸν περιηγητὴν τῆς Ἀραβίας Ραίτσαν ἐν Τραπεζοῦντι καὶ τὸν βαρῶνον Nicolay, τὸν διοικητὴν δηλ. τοῦ Καυκάσου, ἐν Τιφλίδι. Ἠντάμισα τὸν Ρῶσον πρέσβυν κατὰ τὴν ἐν Τεχεράνῃ διαμονήν μου ὁφείλω δὲ νὰ δηλολογήσω ὅτι, ὅθεν διέβην τῆς Περσίας, οἱ ὑπάλληλοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς τηλεγραφικῆς ἐταιρίας μὴ ἐπέδρασαν ἅπαν φιλοφρόνως. Ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα πολλῶν, ἀνδράων ἀνδρῶν, ἔγραψα τ' ἄνωμά μου ἐπὶ ἐνὸς τῶν μνημείων τῆς Περσепόλεως. Τέλος κατὰ μῆνα Αὐγούστου τοῦ 1870 ἔφθασα εἰς Ἰνδίας.

Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου ἐπιβιβάσθεις ἐπὶ τοῦ ἱστιοφόρου «Polly» ἀνεχώρησα ἐκ Βομβάης δι' Ἀγ. Μαυρίκιον· ἐπειδὴ δὲ τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτο βραδυκίνητον, τὸ ταξιδεῖόν μου διήρκεσε 37 ἡμέρας.

Ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐγνώρισα Γουλιέλμον τινὰ Λαυρέντιον Φάρκουαρ ἐκ Λαίδης τῆς Σκωτίας κατέχοντα θέσιν πρώτου ναύτου. Ἦτο ταξιδεὺς ἐξείρετος καὶ νομίζω ὅτι ἤθελον νὰ μοι ἀποδῇ χρῆσιμος τὸν κατέταξα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου ἐπὶ μισθῷ ἀρχομένῳ ἀφ' ἧς ἠθέλομεν ἐγκαταλείπει τὴν Ζινζιβάρ διὰ Βαγναγαο· ἐπειδὴ ὁμοῦ δὸν ἠύκαλρησα νὰ ὑπάγω εἰς Ζινζιβάρην κατ' εὐθείαν, ἐπετίθασθην διὰ τὰς νήσους Loyehelles. Τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐν Μάχα ἀφίξίν μου, μιᾶ τῶν νήσων Loyehelles, ἠντύχησα νὰ ἐπιβιβάσθω μετὰ τοῦ William καὶ τοῦ νεοροῦ Σελίμ, παιδὸς Ἀραβὸς Χριστιανοῦ ἐξ Ἱερουσαλήμ, ὅν ἔλαβα μετ' ἐμοῦ ὡς διερμηνέα, ἐπὶ τινος Ἀμερικανικοῦ ἀλιευτικοῦ πλοίου διευθυνομένου εἰς Ζινζιβάρην, εἰς τὸν λιμένα τῆς ὁποίας ἀφίκαμεν τὴν 6ην Ἰανουαρίου 1871.

(*) Ἀποθανόντα μετὰ ταῦτα. Σ. τοῦ Μ.

Περιέγραψα ἐν συντόμῳ τὸ ταξιδεῖόν μου τοῦτο, διότι δὲν ἐνδιαφέρει σπουδαίως τὸν ἀναγνώστην. Ἔινε ἀληθὲς ὅτι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὠμίλησαν περὶ τῶν μερῶν αὐτῶν, τὸ ἡμέτερον ὅμως πόνημα ἀφηγεῖται κυρίως τὰ κατὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ δόκτ. Λιβεργατόνος, τοῦ μεγάλου τῆς Ἀφρικῆς περιηγητοῦ.

Τινὲς ἀνέμασαν αὐτὸ θοκισσοτικόν, ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν ἔς ἀποραυθῆ περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ τέλει.

Ἀπεκάλεσα πολλάκις «στρατιώτας» τοὺς ὠπλισμένους τῆς συνοδείας μου ἄνδρας διὰ τὸν ἐξῆς λόγον. Ἡ συνοδεία, ἣν ἐξ ἀνάγκης ὅποιοσδήποτε ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ περιηγητὴς ὀφείλει νὰ προσλάβῃ, σύγκειται ἐξ αὐτοχθόνων μαύρων τῆς Ζινζιβάρης ἢ ἀπελευθέρων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἐπονομαζομένων «Askari» «στρατιωτῶν» κατὰ τὴν Ἰνδικὴν διέκλεκτον. Οὗτοι εἰσὶν ὠπλισμένοι καὶ κατηρτισμένοι ὡς στρατιῶται, καίτοι πολλάκις προσλαμβάνονται ὡς ἀπλοὶ ὑπηρέται· ἐθεύρησα ὅθεν δίκαιον νὰ τοὺς ὀνομάζω στρατιώτας μᾶλλον ἢ ὑπηρέτας «Waiuma». Τὸ ὄνομα τοῦτο τοὺς κατέστησε πολλάκις ἀκαταβλήτους ἐν ταῖς δυσχερεῖαις πιστεύω ὅθεν ἔτι ὁ λόγος οὗτος δικαιολογεῖ ἀρκούντως αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Μεταχειρίσθη πρὸς τοῦτοις ἐπανειλημμένως τὴν προσωπικὴν ἀντινομίαν ἐγὼ καὶ πλείτερον ἴσως ἢ ἕσον ὑπαγορεύει ἡ πραγματικὴ μετριεσσύνη, ἀλλ' ὑπενομίζω τῇ ἀναγνώστῃ ἔτι πρέκειται περὶ τῶν ἰδίων κατὰ τὴν ὁδοπορίαν μου συμβάντων μέχρις οὗ ἀνεύρω τὸν Λιβεργατόνον· ἂν δ' ἐνίοτε λόγον ποιούμαι περὶ τῆς ἐκδρομῆς μου ἢ τοῦ κίρβανίου μου, δὲν προτίθεμαι νὰ σφετερισθῶ ἀλλότριον δικαίωμα, ἀνηκόν καθ' ὄλοκληρίαν τῷ Κήρυκι τῆς Νέας Ὑόρκης· ἐγὼ ἀνέλαβον ἀπλῶς τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκδρομῆς προσφερθεῖσαν μοι παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ φύλλου κ. J. Gordon Bennett, οὗτινος ὑπήρξα ἐμμισθὸς ὑπάλληλος.

Ὡς πρὸς τὸ ὕψος ἐπροτίμησα τὸ διηγηματικόν, μὴ ἐπιθυμῶν τὰς ἐπαναλείψεις ἐκείνας, δι' ἃς τοσοῦτοι περιηγηταὶ αὐστηριῶς ὑπὸ τῶν κριτικῶν ἐπεκρίθησαν προτιμήσαντες τὸ τοῦ Ἡμερολογίου.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τέλος ὅτι δὲν ἔχω χρειαν περισσοτέρων διασαφίσεων ἀρχομαι τῆς διηγήσεώς μου.

Ἐν Λονδίνο, πλατεῖα Πορτλάνδ, ὁδὸς Δουκίσσης ἀρ. 8.
κατὰ Ὀκτώβριον 1872.